

چشم براه روشنی

آنچه درباره امام زمان (عج) باید بدانیم

محمود داوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چشم بہ راہ روشنی

«آنچه باید درباره امام زمان (عج) بدانیم»

مؤلف: محمود داوری

چشم به راه روشنی

محمود داوری

ناشر: ..... انتشارات انتظار سبز

ویراستار: ..... عبدالعلی غفوری

طرح جلد ..... فرهنگسرای المهدی - امیر حسین چوپانی

لیتوگرافی ..... طلوع

شابک: X-15-1260-964

تیراژ: ۵۰۰۰

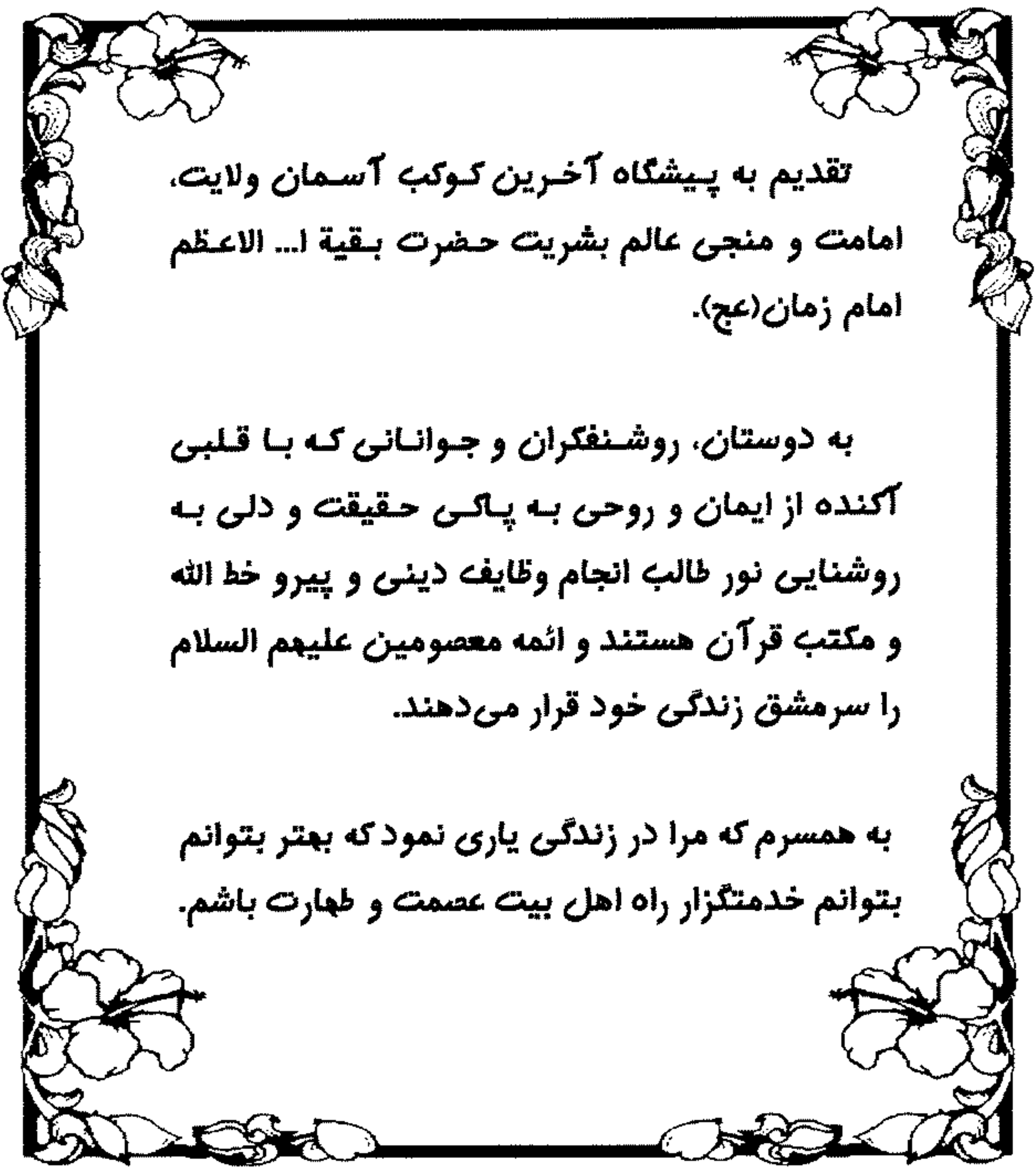
قیمت: ..... ۴۵۰ تومان

مرکز پخش: اصفهان - فرهنگسرای المهدی (عج)

تلفن و دورنگار: ۰۳۱۱-۳۳۶۱۵۷۷

همراه: ۰۹۱۳۳۱۰۱۲۶۹ و ۰۹۱۳۳۱۶۰۳۹۵

حق چاپ محفوظ و متعلق به فرهنگسرای المهدی محفوظ می باشد

تقدیم به پیشگاه آخرین کواکب آسمان ولایت،
امامت و منجی عالم بشریت حضرت بقیة ا... الاعظم
امام زمان (عج).

به دوستان، روشنفکران و جوانانی که با قلبی
آکنده از ایمان و روحی به پاکی حقیقت و دلی به
روشنایی نور طالب انجام وظایف دینی و پیرو خط الله
و مکتب قرآن هستند و ائمه معصومین علیهم السلام
را سرمشق زندگی خود قرار می دهند.

به همسرم که مرا در زندگی یاری نمود که بهتر بتوانم
بتوانم خدمتگزار راه اهل بیت عصمت و طهارت باشم.

﴿دعای فرج﴾

اللَّهُمَّ كُنْ لِوَلِيِّكَ الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ

خدایا باش برای ولی خود حضرت حجت فرزند امام حسن عسکری

صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آبَائِهِ، فِي هَذِهِ

درودهای تو بر او و بر پدرانش باد در این

السَّاعَةِ، وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ، وَلِيًّا وَحَافِظًا،

ساعت و در هر ساعت یار و مددکار

وَقَائِدًا وَنَاصِرًا، وَدَلِيلًا وَعَيْنًا،

و نگهبان و رهبر و یاور و راهنما و دیده‌بان

حَتَّىٰ تُسْكِنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا،

تا او را از روی میل و رغبت مردم در روی زمین

وَتُؤَمِّتَهُ فِيهَا طَوِيلًا

سکونت دهی و بهره‌مندش سازی زمانی دراز

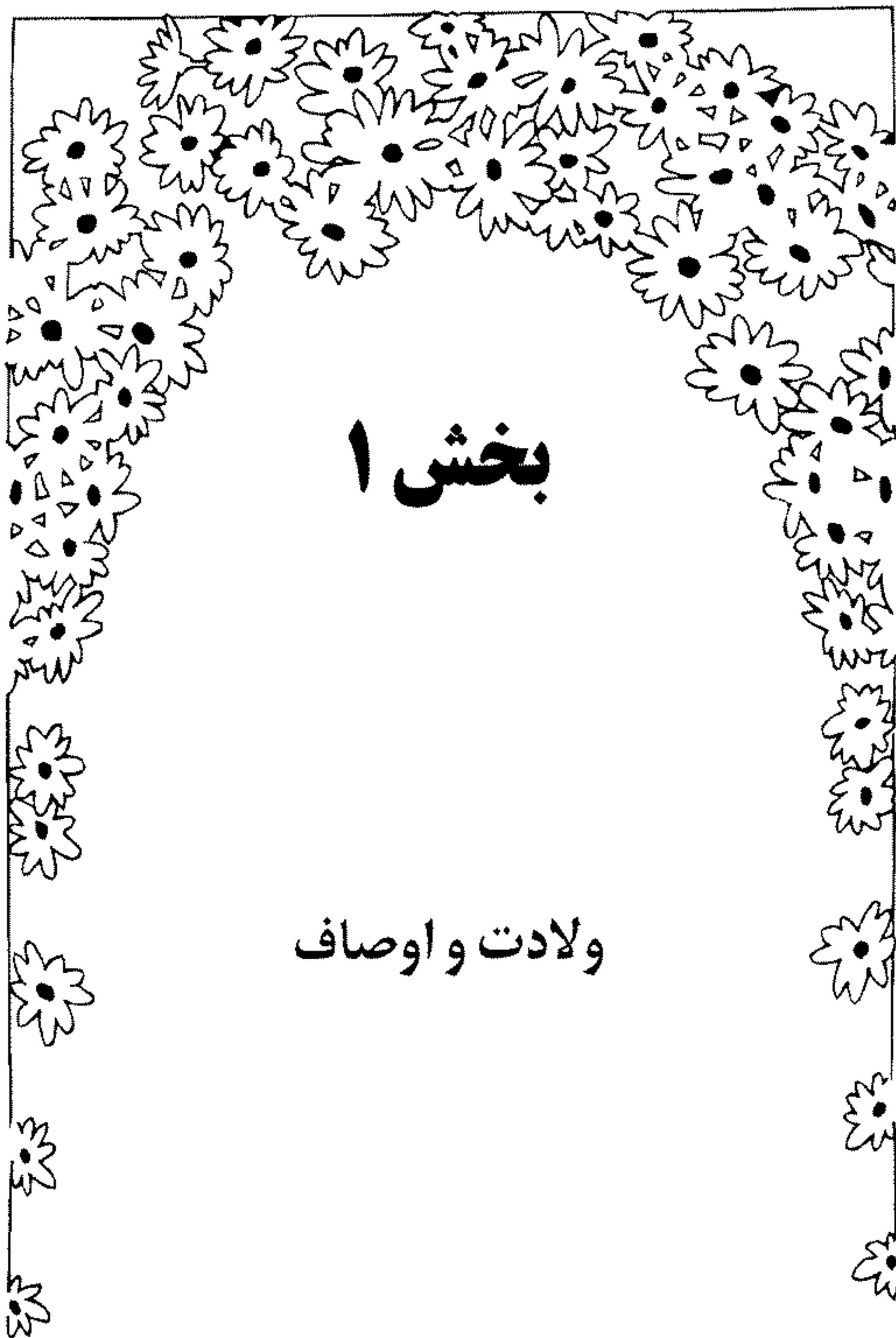
مهدی

خلیفه حق، ولی مطلق، خاتم اولیا، وصی اوصیا، منجی نهایی، قاعد جهانی، انقلابی اکبر، مصلح اعظم، چهره نماید، به کعبه تکیه کند و پرچم پیامبر ﷺ در دست گیرد. او دین خدا را زنده سازد و احکام خدا را در سراسر گیتی جاری نماید. با شمشیر درآید و زمین پر شده از جور و بیداد را پر از مهر و داد، گرداند.

«انتظار فرج، انتظار قدرت اسلام است، باید کوشش کنیم تا قدرت اسلام در عالم تحقق پیدا کند و مقدمات ظهور فراهم شود.»

(امام خمینی «ره»)

بخش ۱

ولادت و اوصاف

فصل ۱

□ ولادت

۱- نام دوازدهمین امام شیعیان چیست؟

- محمد همچون رسول خدا ﷺ.

۲- کنیه آن حضرت چیست؟

- ابوالقاسم.

۳- پدر بزرگوار آن حضرت چه کسی است؟

- امام حسن عسکری علیه السلام.

۴- مادر بزرگوارشان چه نام دارد؟

- نرجس خاتون.

۵- لقبهای آن حضرت چیست؟

مهدی - قائم - حجت الله - ولی الله - صاحب الامر - خاتم - منتظر -

صاحب الزمان - بقیة الله

۶- عمه آن حضرت چه نام دارد؟

- حکیمه خاتون

۷- در زمان تولد حضرت مهدی [عج] امام عسکری علیه السلام دستور خواندن چه

سوره‌ای را به خواهرشان دادند؟

سوره قدر

۸- آن حضرت کی و کجا پا بر جهان هستی نهاده و دیده روزگار را به دیدار

خود روشن ساختند؟

سحرگاه، شب جمعه، پانزدهم شعبان، سال ۲۵۵ هجری قمری در شهر

سامرا

۹- پس از تولد، آن حضرت چه حرکت شگفت انگیزی از خود نشان داد؟

در پیشگاه خداوند سجده نمود و به یگانگی خداوند و رسالت پیامبر

اسلام ﷺ و به امامت پدرانش گواهی داد. امامت امامان بزرگوارى که پس

از رسول خدا ﷺ رهبری مردم را به عهده گرفته بودند - و چون به خود نام

رسید، گفت: پروردگارا، وعده خود را ظاهر نما. وظیفه ام را تمام گردان، گامهایم را

استوار دار و زمین را با قیام من از عدل و داد پر ساز.

۱۰- تولد آن امام بزرگوار با حکومت کدام ستمگر روزگار مصادف بود؟

- معتمد عباسی

۱۱- معتمد عباسی برای جلوگیری از پیدایش امام دست به چه عمل

بیرحمانه‌ای زد؟

به مانند فرعون که دستور داده بود هر پسری متولد می شود بلافاصله او را از

بین ببرند، معتمد عباسی نیز دستور داده بود خانه امام حسن عسکری ﷺ را

محاصره کنند و عده‌ای از زنان را مأمور ساخته بود که از درون خانه امام حسن

عسکری ﷺ مراقبت نمایند تا به محض ظهور نشانه بارداری در همسر امام،

جریان را گزارش دهند.

۱۲- حضرت چند سال از زندگی خود را با پدر بزرگوار گذراند؟

- پنج سال، از سال ۲۵۵ تا ۲۶۰ هجری قمری.

۱۳- حضرت در چه سنی به امامت رسیدند؟

- در پنج سالگی، هنگامی که پدر آن امام به شهادت رسید.

۱۴- چه کسی بر بدن امام حسن عسکری (علیه السلام) نماز خواند؟

- حضرت مهدی [عج]

۱۵- مدت عمر امام حسن عسکری (علیه السلام) چند سال بود؟

- ۲۹ سال

۱۶- در زمان کدام ظالم جور و ستم، امام حسن عسکری (علیه السلام) به شهادت

رسید؟

۳- معتمد عباسی

فصل ۲

□ اسماء و القاب آن حضرت

۱۷- یکی از القاب آن حضرت قائم است معنی این کلمه چیست؟

یعنی بر پا کننده در فرمان حق تعالی، زیرا آن حضرت شب و روز مهبای فرمان خداست. تا به محض اشاره خداوند، ظهور فرماید. یعنی قیام به حق کند.

۱۸- نام اصلی و اولی آن حضرت چیست؟

ح ۴ د

۱۹- در لوح مستفیض، اسم آن حضرت چگونه آمده است؟

ابوالقاسم محمد بن الحسن هو حجت الله القائم

۲۰- مشهورترین اسم و لقب آن حضرت چیست؟

مهدی [عج]

۲۱- منتظر به (فتح ظ) یکی دیگر از القاب آن حضرت است این کلمه به چه

معناست؟

یعنی انتظار برده شده زیرا همه خلایق منتظر قدم مبارک اویند.

۲۲- ماء معین یکی دیگر از القاب آن حضرت است، به چه معنا می‌باشد؟

در ایام ظهور امام بزرگوار، همه مردم از این سرچشمه فیض ربانی به سهولت بهره می‌برند و او همچون آب گوارایی است که تشنگان را سیراب می‌سازد.

۲۳- آخرین جملات امام حسن عسکری (علیه السلام) چه بود؟

مژده باد بر تو ای فرزندم، که صاحب الزمان هستی و حجت خدا بر روی زمین، تو پسر و جانشین منی و من پدر تو هستم و تو محمد بن حسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابیطالب (علیه السلام) هستی. و از نسل پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) و ختم کننده ائمه طاهرین هستی. رسول خدا (صلی الله علیه و آله)، مژده آمدن تو را به خلایق داد و تو را به این اسم و کنیه نامید، آنچه را به تو گفتم، عهدی است که پدرم از سوی اجداد طاهرینت با من داشته است.

۲۴- نقش انگشتر حضرت چیست؟

حجة الله

۲۵- حجة الله یعنی چه؟

به معنای غلبه یا سلطنت خدای بر خلایق

۲۶- خلف و خلف صالح یکی از القاب آن حضرت است به چه معنا می باشد؟
یعنی جانشین جمیع انبیا و اوصیای گذشته و دارنده جمیع علوم و صفات و حالات و خصائص آنها که همه این ویژگی ها در وجود آن حضرت جمع است.
۲۷- در حدیث لوح معروف که جابر در نزد حضرت زهرا [ع] دید بعد از نام امام عسکری (علیه السلام) چه نامی آمده بود؟

نام پسر امام عسکری (علیه السلام) که رحمت است برای جمیع عالمیان و دارای کمال صفات آدم (علیه السلام) و رفعت ادریس (علیه السلام) و سکینه نوح (علیه السلام) و حلم ابراهیم (علیه السلام) و شدت موسی (علیه السلام) و بهاء عیسی (علیه السلام) و صبر ایوب (علیه السلام) است.

فصل ۳

□ سیرت حضرت مهدی

۲۸- دادگری حضرت چگونه است؟

... چون مهدی بیاید همه زمین را پر از داد کند، و جهان را از نور عدل خود روشن گرداند، آن گونه که قطره آبی، از چشمه ساری به هدر نرود و دانه‌ای از درختی به ستم یا اسراف چیده نشود، او شعاع عدالت خود را بر هر چیزی گسترده خواهد نمود و هر چه نمودی از هستی دارد، جلوه‌ای از عدالت او را در بر می‌گیرد. زمان و مکان از پرتو عدالت او بهره‌مند می‌شود.

۲۹- چه کسانی به شمشیر آن منجی جهانی قصاص می‌گردند؟

شمشیر مهدی (عج) برای خون آشامان پست و درندگان مستمدن و ابرقدرتان نائسان، خون و مرگ می‌بارد و برای انسانیت درد کشیده خُرد شده، رحمت و حیات می‌بارد شمشیر مهدی سیف الله است. **سيف الله مُنتَقِم**، شمشیر مهدی، شمشیر انتقام از همه جانیان طول تاریخ است.

۳۰- در روایات حراجیه، خداوند خطاب به رسولش چه فرموده است؟

فرمود: «ای محمد! من به دست آخرین وصی تو، زمین را از وجود دشمنان خود پاک خواهم ساخت و حکومت شرق و غرب عالم را به او خواهم داد. بادها را مُسَخَّرِ او خواهم کرد ابرهای سهمگین و سخت را رام او خواهم نمود و او را از طریق اسبابی (که برای سفر به آسمانهاست) در سفر به آسمانها موفق خواهم داشت. (۱)

۳۱- مرکب حضرت چیست؟

مهدی بر مرکبهای پُرصدایی که آتش و نور در آنها تعبیه شده است سوار می‌شود و به آسمانها سفر می‌کند. (۲)

۳۲- در میان شانه حضرت مهدی (عج) اثری همچون اثر نبوت، وجود دارد،

این اثر نشانه چیست؟

نشانه علم و حکمت بسیار و دارنده ذخایر پیامبران است.

۳۳- حضرت مهدی (عج) کیست؟

خلیفه حق، ولی مطلق، خاتم اولیاء، وصی اوصیاء، منجی نهایی، قاعد جهانی، انقلابی اکبر، مصلح اعظم.

۱- علل الشرایع، ج ۱، ص ۵ و بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۱.

۲- بحارالانوار، جلد ۵۲، ص ۳۲۱.

۳۴- حضرت مهدی از نظر سیرت دینی چگونه است؟

۱- او فروتن و متواضع است، همچون عقاب به هنگامی که بال فرو بسته و سر به زیر می اندازد و از اوج آسمان به زیر آید. ۲- عادل و خجسته و پاکیزه که ذره‌ای از حق را فرو نگذارد. ۳- بیمناک از خداست. ۴- با داشتن مقامی بلند از هر نوع غروری دور است.

۳۵- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت خلقی چگونه است؟

۱- صاحب حشمت، سکینه و وقار است. ۲- علمش از همه افزون‌تر. ۳- ساده زیست‌تر از عموم مردم است. ۴- همانام پیامبر اسلام است و خلق و خوی او محمدی است. ۵- او پیوسته با مشعل فروزان هدایت سیر می‌کند. ۶- او چون صالحان زندگی می‌کند.^(۱)

۳۶- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت عملی چگونه است؟

۱- در زمان ظهور حضرت آنچه هست، دوستی و یگانی است، تا آنجا که هر کس هر چه نیاز دارد، بی هیچ ممانعتی از دیگری می‌گیرد.^(۲)

۲- مومنان در معاملات از یکدیگر سود نمی‌گیرند.^(۳)

۳- کینه‌ها از دلها بیرون رود، و همه جا را آسایش و امنیت فراگیرد.^(۴)

۴- او بخشنده است و بی دریغ مال و خواسته به این و آن می‌دهد.

۵- آن بزرگوار نسبت به عمال و کارگزاران و ماموران دولت خویش بسیار سخت گیر خواهد بود.^(۵)

۶- آن حضرت با ناتوانان و مستمندان بسیار رحیم و مهربان است.

۱- برگرفته از کتاب المهدی الموعود، ج ۱، ص ۲۸۰

۲- الاختصاص، شیخ مفید، ص ۲۴ - وسائل الشیعه، ابواب تجارت

۳- وسائل الشیعه، ابواب تجارت
۴- بحارالانوار، ج ۱۰، ص ۲۷۷ و ۲۹۷
۵- المهدی الموعود، ج ۱، ص ۲۷۷ و ۲۹۷

۷- او در رفتار، چنان است که گویی با دست خود کره و عسل به دهان مسکینان می‌نهد. (۱)

۸- او همچون امیرالمومنین (علیه السلام) زندگی می‌نماید، نان خشک می‌خورد و با پارسایی زندگی می‌کند. (۲)

۳۷- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت انقلابی چگونه است؟

۱- حق هر کس را به او بازگرداند حتی اگر حق او در زیر دندان ستمگر باشد از زیر دندان انسان متجاوز و غاصب بیرون کشد و آن را به صاحب اصلی اش باز می‌گرداند. (۳)

۲- در زمان ظهور جزیه برداشته شود و غیر مسلمانی وجود ندارد.

۳- در کوفه هر منافق و شک باوری را بکشد. (۴)

۴- کاخها را ویران سازد.

۵- مانع الزکات را بکشد. (۵)

۶- زانی محصن را بدون طلب شاهد، سنگسار نماید.

۳۸- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت سیاسی چگونه اند؟

۱- در زمان حکومت حضرت مهدی (عج) حکومت جباران و مستکبران نابود گردد.

۲- نفوذ سیاسی منافقان و خائنان نابود شود.

۳- شهر مکه، قبله مسلمین، مرکز حرکت انقلابی او گردد.

۱-المهدی الموعود، ج ۱، ص ۲۷۷ و ۲۹۷

۲- بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۹

۳-المهدی الموعود، ج ۱، ص ۲۷۹-۲۸۲ و ۲۸۳

۴-الارشاد مفید و بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۸

۵- همان، ص ۳۲۵

- ۴- نخستین یاران و افراد او در شهر مکه جمع شده، و به او می پیوندند.
- ۵- آن حضرت به نفوذ یهود و مسیحیت در جهان خاتمه می دهد.
- ۶- هیچ سیاست و حکومتی جز حکومت حقه اسلامی و سیاست عادلانه قرآنی در جهان جریان نیابد و حرکت انقلابی او شرق و غرب عالم را فراگیرد.
- ۷- حضرت عیسی (عَلَيْهِ السَّلَامُ) در پشت سر او نماز گزارد. ^(۱)
- ۳۹- حضرت مهدی (عج) از نظر سیرت تربیتی چگونه می باشد؟
- ۱- در زمان حکومت آن امام به همه مردم حکمت و علم آموزند، تا آنجا که زنان در خانه ها با کتاب خدا و سنت رسولش قضاوت کنند.
- ۲- در آن روزگار قدرت عقلی توده ها تمرکز یابد
- ۳- آن امام همام به تایید خداوند خرده های مردمان را به کمال رساند و در همگان فرزاندگی پدید آورد.
- ۴- عیب و آفت از شیعه برطرف سازد.
- ۵- دل های شیعیان، همچون پاره های فولاد محکم و استوار گردد.
- ۶- هر مسلمان از جهت توانمندی همچون چهل مرد شود. و حکومت و سروری روی زمین به دست آنان افتد.
- ۴۰- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت اصلاحی چگونه است؟
- در زمان حکومت او، آتش فتنه ها و آشوبها سرد شود، رسم ستم و شبیخون و غارتگری برافتد و جنگها از میان رود. ^(۲)
- مهدی [عج] مردم جهان را از آشوبی بزرگ و همه گیر و سردرگم نجات بخشد. ^(۳)

۲- المهدی الموعود، ج ۱، ص ۲۸۷

۱- المهدی الموعود، جلد ۱، ص ۲۵۲

۳- المهدی الموعود، ج ۱، ص ۲۸۷

در جهان، جای ویرانی نماند، مگر آن که مهدی [عج] آن جا را آباد سازد. (۱)
حضرت علی (علیه السلام) فرمود: چون مهدی ظهور کند، هواپرستی را به
خداپرستی بازگرداند. پس از آن که خداپرستی را به هواپرستی بازگردانده باشند؛
راینها و نظرها و افکار را به قرآن بازگرداند و پس از آن که قرآن را به راینها و نظرها و
افکار خود بازگردانده باشند؛... او عَمَّال و کارگزاران را مؤاخذه کند. زمین آنچه را
در اعماق خویش دارد برای وی بیرون دهد، و همه امکانات و برکات خویش را
در اختیار او گذارد. آن زمان است که مهدی به شما نشان دهد که سیرت عدل
کدام است و زنده کردن کتاب و سنت چیست؟ (۲)

۴۲- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت اجتماعی چگونه اند؟

۱- ظلم و ستم را نابود نماید و سراسر زمین را پر از عدل و داد سازد.
اولین نشانه عدل آن حضرت، این است که سخنگویان حکومت ایشان در
مکه فریاد زنند: هرکس نماز واجب خویش را در کنار حجرالاسود و محل طواف
خوانده است و قصد خواندن نماز مستحبی دارد به کناری رود تا آن کسی که
قصد خواندن نماز واجب دارد به حجرالاسود نزدیک شود و بخواند. (۳)
۲- همه مردم ثروتمند و بی نیاز شوند.

۴۳- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت مالی چگونه می باشند؟

۱- همه اموالی که در دل زمین و در بیرون زمین است نزد آن حضرت جمع
می گردد، آن گاه او به مردمان گوید: بیایید و این اموال را بگیرید، اینها همان
چیزهایی است که برای به دست آوردنشان قطع رحم کرده، خویشان خود را

۱- المهدی الموعود، ج ۱، ص ۲۸۷

۲- نهج البلاغه، چاپ فیض الاسلام، ص ۴۲۴ و ۴۲۵

۳- الکافی، ج ۴، ص ۴۲۷

رنجانیده اید، خونها را به ناحق ریختید و مرتکب گناه شدید بیایید و بگردید.

۲- در آن زمان زمین محصول بسیار دهد

۳- حضرت اموال را به صورت مساوی میان همگان تقسیم کند و هیچ کس را بر دیگری امتیازی نبخشد.

۴۴- حضرت مهدی [عج] از نظر سیرت قضایی چگونه است؟

۱- در حکومت حضرت سر سوزنی ظلم و بیداد به کسی روا نمی‌گردد و رنجی بر دل کسی نمی‌نشیند.

۲- حضرت بر طبق احکام الهی حکم می‌کند.

۳- حضرت به حکم داود و آل داود حکم می‌کند و از مردم شاهد و بیّنه نمی‌خواهد.

۴- حضرت چون از روی الهام الهی و از روی باطن، قضاوت می‌نماید از نقشه‌های پنهانی هر گروه با خبر است و به آنها نقشه‌های پنهانشان را می‌گوید.

۵- حضرت دوست و دشمن خود را با نگاه می‌شناسد.^(۱)

فصل ۱۴

□ خصائص حضرت مهدی (عج)

۱- او نورانی‌ترین امام است.

۲- از نظر شرافت، شرافت همه آباء طاهرین خود را داراست.

۱- بحارالانوار، ج ۵۹، ص ۳۴۹ و ۳۵۴ و همچنین الارشاد، ص ۳۶۵ و ۳۶۶

- ۳- دو ملک آن حضرت را در روز ولادت به سراپرده عرش بردند.
  - ۴- او را خانه‌ای است که بیت الحمد نام دارد و در آن چراغی است که از هنگام تولد تا ظهورش روشن است.
  - ۵- او کنیه و نام رسول خدا ﷺ را همراه دارد.
  - ۶- حرمت بردن نام آن حضرت.
  - ۷- خاتم اوصیاء و حجت خدا بر روی زمین است.
  - ۸- از هنگام تولد در پرده غیبت بوده و سپرده شدن به روح القدس و تربیت شدن در عالم نور و فضای قدس.
  - ۹- با کفار و منافقین و فاسقین به جهت خوف و تقیه هیچ گونه معاشرتی نداشته است.
  - ۱۰- نبودن بیعت احدی از جبارین در گرد آن حضرت.
  - ۱۱- او علامتی در پشت کمر دارند، که همچون علامتی است که پیامبر اسلام بر شانه داشت، شاید این علامت اشاره به ختم اوصیا بودن اوست.
  - ۱۲- خداوند او را در کتب سماویّه و اخبار مواجیه بر سایر اوصیاء علیهم السلام به ذکر او به لقب، نه نام شریفشان.
  - ۱۳- ظهور آیات غریبه و علامات سماویّه و ارضیه برای ظهور موفور السرور آن حضرت و برای تولد و ظهور هیچ حجتی نشده است.
  - ۱۴- در زمان ظهور آن حضرت ندای آسمانی با ذکر نام آن حضرت صورت خواهد گرفت.
  - ۱۵- گردش و حرکت افلاک کند خواهد شد.
  - ۱۶- مصحف امیرالمومنین علیه السلام که بعد از رسول خدا ﷺ
- گردآوری نمود تجلی خواهد یافت بدون آن که تغییر و تبدیلی در آن راه یافته

- باشد و دارای تمام آنچه که بر سبیل اعجاز بر آن حضرت نازل شده بود.
- ۱۷- ابری سفید رنگ بر سر آن حضرت سایه خواهد انداخت و منادی در آن ابر ندا خواهد کرد.
- ۱۸- ملائکه و اجنه در سپاه آن حضرت شرکت خواهند نمود.
- ۱۹- عمر طولانی او بر بینه، مزاج، اعضاء و جوارح تأثیر نخواهد گذاشت.
- آن حضرت در هنگام ظهور چون مردی سی یا چهل ساله خواهد بود.
- ۲۰- دشمنی از میان همه حیوانات برداشته خواهد شد.
- ۲۱- گروهی از انسان‌های مؤمن و خدا پرست زنده خواهند شد و در رکاب او جمع خواهند گردید. ۲۷ نفر از قوم موسی علیه السلام ۷ نفر از اصحاب کهف، سلمان، ابوذر، مقداد، مالک اشتر و...
- ۲۲- گنج و ذخایر زمین آشکار خواهد شد.
- ۲۳- باران فراوان خواهد بارید و درختان، میوه‌ها و سایر نعمتهای روی زمین فراوان خواهد شد.
- ۲۴- به برکت وجود آن حضرت مردم به کمال عقلانی دست خواهند یافت.
- ۲۵- نیروی خارج از عادت در چشم‌ها و گوشه‌های اصحاب آن حضرت پدید خواهد آمد. به صورتی که چهار فرسخ از او فاصله داشته باشند با او صحبت خواهند کرد.
- ۲۶- عمر اصحاب و انصار آن حضرت افزایش خواهد یافت.
- ۲۷- بیماری‌ها و ناتوانی‌های جسمی از وجود یاران آن حضرت رخت برخواهد بست.
- ۲۸- هر یک از یاران آن حضرت نیروی ۴۰ انسان را به دست خواهد آورد.
- ۲۹- پیروانش به جهت بهره‌وری از نور وجودی او از ماه و خورشید بی نیاز

خواهند بود.

۳۰- او نشان پیامبر اسلام را با خود خواهد داشت.

۳۱- زره پیامبر اسلام بر تن او خواهد بود.

۳۲- ابری مخصوص که رعد و برق در آن ذخیره شده مرکب او خواهد بود.

۳۳- عمل تقیه و خوف از کفار و مشرکین و منافقین از میان خواهد رفت.

۳۴- سلطنت او تمام جهان را از شرق تا غرب، زمین و دریا، معموره

خراب، کوه و دشت را فراخواهد گرفت و حکم او جاری و امرشان نافذ خواهد بود.

۳۵- سراسر زمین از عدل و داد او پر خواهد شد.

۳۶- احکام آن حضرت در میان مردم با علم امامت بود و نیازی به دلیل و

شاهد از احدی نخواهد داشت. همچون حکم داود علیه السلام و سلیمان علیه السلام.

۳۷- آوردن احکام مخصوصه، که تا آن زمان اجرا نشده بود.

۳۸- پرده از تمام مجهولات علمی برداشته خواهد شد و تمام مراتب علوم

آشکار شود.

امام صادق علیه السلام می فرماید: علم ۲۷ حرف است، آنچه انبیا آوردند دو

حرف بوده و مردم تا امروز غیر از این دو حرف را نشناخته‌اند. پس هر گاه

قائم علیه السلام ما ظهور کند ۲۵ حرف را در میان مردم نشر دهد.

۳۹- شمشیرهای سمائی (آسمانی) برای انصار و اصحاب آن حضرت آورده

می شود.

۴۰- حیوانات از انصار آن حضرت اطاعت می کنند.

۴۱- دو نهر از آب و شیر پیوسته در پشت شهر کوفه که مقر سلطنت آن

حضرت است از سنگ حضرت موسی علیه السلام بیرون می آید.

۴۲- حضرت عیسی (علیه السلام) از آسمان برای یاری آن حضرت نزول می نماید و در پشت سر آن حضرت نماز می گزارد.

۴۳- قتل دجال لعین که از عذاب های الهی برای اهل قبله است.

۴۴- گفتن ۷ تکبیر بر جنازه احدی بعد از حضرت علی (علیه السلام) جایز نخواهد

بود. ۴۵- ذکر تسبیح آن حضرت از هیجدهم ماه تا آخر ماه است؛ روز اول ماه

ذکر تسبیح رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم)؛ روز دوم، ذکر تسبیح حضرت علی (علیه السلام)؛

روز سوم، ذکر تسبیح زهرا (علیها السلام) و... روز دهم و یازدهم ذکر تسبیح امام

رضا (علیه السلام)؛ و روز دوازدهم و سیزدهم، ذکر تسبیح امام جواد (علیه السلام)؛ و روز

چهاردهم و پانزدهم ذکر تسبیح حضرت هادی (علیه السلام)؛ و روز شانزدهم و هفدهم

ذکر تسبیح حضرت عسکری (علیه السلام) و از روز هیجدهم ماه تا آخر ماه،

مخصوص ذکر تسبیح حضرت حجت (عجل الله فرجه) می باشد.

۴۶- سقوط سلطنت جبارین و دولت ظالم در دنیا به وجود مبارک آن

حضرت. اتصال دولت آن حضرت به قیامت یا به رجعت سایر ائمه علیهم

السلام یا به دولت فرزندان آن حضرت. (۱)

بخش ۲

قرآن، انبیاء، ائمه

فصل ۱

□ مهدی (عج) از منظر قرآن

* آیه اول

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ، مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ، أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ .

– ما در زبور داود، بعد از ذکر (تورات یا کتب آسمانی) نوشته‌ایم که سر انجام، بندگان شایسته ما وارث زمین خواهند شد.^(۱)

امام محمد باقر (ع) فرمود:

این بندگان شایسته که در آخر الزمان وارثان زمین شوند، اصحاب مهدی هستند.

* آیه دوم

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ

الْوَارِثِينَ

– ما می خواهیم تا به مستضعفان زمین نیکی کنیم، یعنی: آنان را پیشوایان و

وارث زمین قرار می دهیم.^(۲) علی (ع) فرمود: «این آیه مربوط به ماست»^(۳)

۲- سوره قصص، آیه ۵

۱- سوره انبیاء، آیه ۱۰۵

۳- تفسیر نورالثقلین، ج ۴، ص ۱۰۷-۱۱۱

* آیه سوم

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ، فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَ يُحِبُّونَهُ، إِذْ لَعَلَّ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ، أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ، يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ...

- ای مومنان! هر کس از شما از دین خویش بگردد (زیانی به دین خدا نخواهد رسانید، زیرا که خداوند دین خود را بی یاور نخواهد گذاشت) بلکه او مردمی پدید خواهد آورد، که ایشان را دوست می دارد و ایشان او را دوست می دارند، آن مردم، با مومنان خوشرفتار و نرمخو خواهند بود، و با کافران سختگیر و بی گذشت، و آنان همواره می کوشند و در راه خدا جهاد می کنند، و از سرزنش هیچ سرزنشگری باکی نخواهند داشت...^(۱)

در تفسیر علی بن ابراهیم آمده است... این آیه، درباره قائم و اصحاب او نازل شده است، کسانی که در راه خدا جهاد کننده و از هیچ چیز پروا ندارند.^(۲)

* آیه چهارم

وَ عَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ، لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ، كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ، وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ، وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خُوفِهِمْ أَمْنًا...

- خداوند به آنان که ایمان آوردند از شما نیکوکار گردد، وعده داد که (در زمان ظهور امام زمان [عج] به یقین ایشان را در زمین خلیفه کند چنان که آنان را که از پیش بودند خلیفه ساخت - و دینشان را باز بگستراند، آن دین پسندیده آنان را بر همه ادیان تمکین و تسلط عطا کند و به همه مومنان بعد از خوف و اندیشه از

۱- سوره مائده، آیه ۵۴.

۲- تفسیر نورالثقلین، ج ۱، ص ۶۴۱.

دشمنان، ایمنی کامل دهد. (۱)

شیخ طبرسی می‌گوید:

از امامان اهل بیت روایت شده است که این آیه، درباره مهدی آل

محمد ﷺ است.

* آیه پنجم

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ، لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ، وَ لَوْ كَرِهَ
الْمُشْرِكُونَ.

– او آن خداست که رسول خویش را فرستاد، برای هدایت خلق، تا آن دین را
بر همه دینهای دیگر پیروز گرداند، هر چند مشرکان و کافران ناراضی و مخالف
باشند. (۲)

رشید الدین میبدی، در تفسیر «کشف الاسرار» در شرح این آیه گوید:
رسول، در این آیه، محمد است، و هدی و هدایت، قرآن و ایمان است. و
دین حق، اسلام است. خدا این دین را بر دیگر ادیان برتری دهد، چنانکه دینی
نماند مگر این که اسلام بر آن غالب آید. و این امر، بعد از این خواهد شد، و هنوز
نشده است. و قیامت نخواهد آمد مگر این که این کار بشود.

* آیه ششم

...لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ، وَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

– برای ایشان، در این جهان، خواری، و در آن جهان، عذابی بزرگ است. (۳)

۲- سوره توبه، آیه ۳۳

۱- سوره نور، آیه ۵۴

۳- سوره بقره، آیه ۱۱۴

* آیه هفتم

وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا، فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا، فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ، إِنَّهُ كَانَ
مَنْصُورًا

- و هر کس به ناحق مظلومی را بکشد ما به وارثان او فرمان دادیم (که هر چه خواهند بکنند: قاتل را بکشند، یا دیه ستانند، یا عفو کنند) و مبادا که کس به گزاف کسی را بکشد، که خدا یاور خون بنا حق ریخته است.^(۱)

حویزی، در تفسیر «نورالثقلین»، می گوید:

امام محمد باقر علیه السلام فرمود: این کس، حسین بن علی علیه السلام است که مظلوم کشته شد. و ماییم اولیاء این خون. هنگامی که قائم ما ظهور کند، خون حسین را بطلبد... **وَإِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا**، آن است که جهان پایان نگیرد، تا انتقام این خون، به دست مردی از آل رسول صلی الله علیه و آله گرفته شود، مردی که جهان را از قسط و عدل لبریز سازد، همانسان که از ستم و بیداد لبریز شده باشد.^(۲)

* آیه هشتم

بَقِيَةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ، إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ..

- بقیة الله (ذخیره الاهی)، برای شما مردم، اگر مومن باشید، از هر چیز و هر کس دیگر بهتر است.^(۳)

در تفسیر «نورالثقلین»، از «اصول کافی» نقل شده است:

مردی از امام جعفر صادق علیه السلام درباره قائم پرسید که آیا می توان او را به

۲- نورالثقلین، ج ۳، ص ۱۶۳

۱- سوره اسراء، آیه ۳۳

۳- سوره هود، آیه ۸۶

هنگام سلام دادن، «یا امیرالمومنین» خطاب کرد؟ امام صادق علیه السلام فرمود: نه، این اسمی است که خداوند به «امیرالمومنین» علی بن ابی طالب داده است.... پرسیدم: فدایت شوم، به هنگام سلام دادن به او، چه بگویم

امام صادق علیه السلام فرمود: همه باید بگویند «السلام علیک یا بقیة الله!» سپس امام این آیه را تلاوت کرد «بقیت الله خیر لکم ان کنتم مومنین» بقیة الله، یعنی مهدی، که پس از گذشتن این دوره، خواهد آمد، و زمین را از قسط و عدل پر خواهد کرد، همان گونه که از ظلم و جور پر شده باشد.^(۱)

* آیه نهم

یَوْمَ یَاتِی بَعْضُ آیَاتِ رَبِّکَ ، لَا یَنْفَعُ نَفْساً اِیْمَانُهَا ، لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلِ ...

- روزی که پاره‌ای از آیات پروردگار تو پدیدار گردد، آن روز هیچ کس را - اگر از پیش، ایمان نیاورده باشد - ایمان و باور، سودی نخواهد بخشید.^(۲)

سید هاشم بحرانی، صاحب (تفسیر) می گوید:

شیخ صدوق از امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: «آیات، در این آیه، ائمه هستند و آن آیت مورد انتظار، قائم [عج] است روزی که قائم با شمشیر قیام کند، ایمان آوردن آن کسان، که از پیش به او ایمان نداشته‌اند، آنان را سودی نخواهد داشت، اگر چه آنان، به امامان پیش از او، ایمان داشته باشند».^(۳)

۲- سوره انعام، آیه ۱۵۱.

۱- نورالثقلین، ج ۲، ص ۳۹۰.

۳- تفسیر البرهان، ج ۱، ص ۵۶۴.

* آیه دهم

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ .

- در شب قدر همه امور را، بر طبق حکمت، به جای خویش مقرر دارند.^(۱)
مقصود از این آیت فرخنده، تقدیر امور است در شب قدر، در هر سال، و این امر در ارتباط مستقیم ماست با حضرت ولی عصر (عج) و حضور ولایتی او، در امت، و در مجاری تقریر، و در جهان کائنات.

* آیه یازدهم

أَمْ، ذَلِكَ الْكِتَابَ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ، الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ.

این همان کتابی است که در آن تردیدی نیست و وسیله هدایت برای پرهیزگاران است^(۲)

از امام صادق (عج) درباره «الذین یؤمنون بالغیب» نقل شده که فرمود:
«آنها کسانی هستند که ایمان به حقانیت قیام قائم دارند.»^(۳)

* آیه دوازدهم

إِغْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا.

بدانید خداوند، زمین را بعد از مرگ آن زنده می کند.^(۴)

شیخ طوسی در کتاب «الغیبة» با اسناد از ابن عباس روایت کرده که: یعنی:

خدا با قائم آل محمد (عج) زمین را بعد از مردنش، یعنی: بعد از ظلم به اهالی

۱- سوره دخان، آیه ۴.

۲- سوره بقره، آیه ۳-۱.

۳- تفسیر المیزان، ج ۱، ص ۴۴.

۴- سوره حدید، آیه ۱۶.

مملکتها، احیا می‌کند و زنده می‌گرداند. (۱)

* آیه سیزدهم

وَعَدَاللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا
اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ
بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا

«خداوند به کسانی که از شما ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده‌اند، وعده می‌دهد که آنها را قطعاً خلیفه روی زمین خواهد کرد، همان گونه که پیشینیان را خلافت روی زمین بخشید و دین و آیینی را که برای آنها پسندیده پا بر جا ریشه دار خواهد ساخت و خوف و ترس آنها را به امنیت و آرامش مبدل می‌کند. آن چنان که تنها مرا می‌پرستند و چیزی را برای من شریک نخواهند ساخت. (۲) در همان کتاب آمده است که: این آیه در شان مهدی [عج] است. (۳)

* آیه چهاردهم

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَ دِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَ لَوْ كَرِهَ
الْمُشْرِكُونَ

او کسی است که رسول خدا را با هدایت و دین حق فرستاد تا او را بر همه ادیان غالب سازد، هر چند مشرکان کراهت داشته باشند (۴) از تفسیر علی بن ابراهیم نقل شده است که: این آیه نیز درباره حضرت

۲-سوره نور، آیه ۵۴

۴-سوره صف، آیه ۹

۱-غیبه شیخ طوسی، ص ۱۱۰

۳-غیبه شیخ طوسی، ص ۱۱۰

قائم [عم] است. (۱)

و او امامی است که خداوند او را بر همه کیش‌ها غالب گرداند و اوزمین را از عدل و داد پر کند همچنان که از ظلم و ستم پر شده باشد.

* آیه پانزدهم

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَّرَّ إِذَا دَعَاهُ وَ يَكْشِفُ السُّوءَ وَ يَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ

«آیا معبودهای بی ارزش شما بهترند» «یا کسی که دعای مضطر و درمانده را به اجابت می‌رساند و گرفتاری و بلا را بر طرف می‌سازد و شما را خلفای زمین قرار می‌دهد؟!» (۲)

از حضرت صادق - علیه السلام - روایت شده که فرمود: «این آیه درباره قائم آل محمد است به خدا قسم «مضطر» اوست، که دو رکعت نماز در مقام حضرت ابراهیم بگذارد و خدا را بخواند، پروردگار نیز اجابت کند و گرفتاری او را بر طرف و آنها را در زمین خلیفه خود گرداند.» (۳)

* آیه شانزدهم

وَ أُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَ فَتْحٌ قَرِيبٌ

«و نعمت دیگری که آن را دوست دارید به شما می‌بخشد و آن یاری خداوند و پیروزی نزدیک است.» (۴)

۲- سوره نمل، آیه ۶۲

۴- سوره صنف، آیه ۱۳

۱- تفسیر قمی، ص ۳۶۵

۳- بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۴۸

* آیه هفدهم

هَلْ أَتَيْكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ

«آیا داستان آن فرو گیرنده به تو رسیده است؟»^(۱)

شیخ صدوق در کتاب «ثواب الاعمال» از «محمد بن سلیمان» از پدرش روایت کرده که گفت: از حضرت صادق (علیه السلام) پرسیدم: «هل اتيك حديث الغاشية» یعنی چه؟

فرمود: مقصود قائم ماست، که اهل باطل را با شمشیر فرو می گیرد.
گفتم: «وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ» صورت های آنها در آن روز، وحشتناک است»
یعنی چه؟

فرمود: از ترس قدرت او گریز ندارند

گفتم: «غَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ» عمل کننده رنج دیده چیست؟

فرمود: آنها بر خلاف دستور خدا عمل می کنند و والیان جور منصوب دارند
گفتم: «تَضَلَّى نَارًا حَامِيَةً» در آتش سرزنده بیفتند» یعنی چه؟ فرمود: به روزگار قائم ما، در آتش جنگ بسوزند و در سرای دیگر به دوزخ در افتند.^(۲)

* آیه هجدهم

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ.

ای (پیامبر به مردم) بگو: به من خبر دهید اگر آبهای (سرزمین) شما در زمین فرو رود چه کسی می تواند آب جاری در دسترس شما قرار دهد.^(۳)

۲- بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۰

۱- سوره غاشیه، آیه ۱

۳- سوره ملک، آیه ۳۰

شیخ صدوق در کمال الدین از امام محمد باقر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) نقل می‌کند که فرمود: «مراد از این آیه، قائم آل محمد است و معنی آیه این است که: اگر ببینید امام شما غائب شود و نمی‌دانید کجاست، کیست که او را ظاهر گرداند تا اخبار آسمانها و زمین و حلال و حرام خدا را به شما بدهد؟»

آن‌گاه فرمود: به خدا قسم، تاویل این آیه هنوز نیامده و البته خواهد آمد»^(۱)
در این آیه از امام زمان تعبیر به آب شده (که موجب حیات همه اشیاست)
«لَوْ خَلَّتِ الْأَرْضُ طَرْفَةَ عَيْنٍ مِنْ حِجَّةٍ لَسَاخَتْ بِأَهْلِهَا»^(۲)

یعنی: اگر روی زمین را یک چشم بهم زدن از حجت خالی باشد، زمین تمام اهل خود را درون خود فرو می‌برد و می‌بلعد.

* آیه نوزدهم

«الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ غَاقِبَةُ الْأُمُورِ».

«یاران خدا کسانی هستند که هر‌گاه در زمین به آنها قدرت بخشیم، نماز را بر پا می‌دارند و زکات را ادا می‌کنند و امر به معروف و نهی از منکر می‌نمایند و پایان همه کارها از آن خدا است.»^(۳)

حضرت باقر (عَلَيْهِ السَّلَامُ) فرمود: این آیه در باره مهدی علیه السلام و یاران آن حضرت نازل شده است که خداوند مشرقها و مغربهای زمین را به تصرف آنان در می‌آورد و دین اسلام به دست آنان بر تمامی ادیان غالب می‌شود و عدالت عالم

۱- همان و تفسیر قمی، ج ۲، ص ۳۱۹

۲- بحار الانوار، ج ۲۳، ص ۲۹، عتق الشرایع، ص ۸۷، عیون اخبار الرضا، ص ۱۵۰.

۳- سوره حج، آیه ۴۱

را فرامی‌گیرد، به نحوی که اثری از ظلمها و بدعتها هرگز دیده نشود.^(۱)

* آیه بیستم

وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعاً وَكَرْهاً وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ.

تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند از روی اختیار یا از روی اجبار در برابر فرمان او تسلیم‌اند و به سوی او بازگردانیده می‌شوند.^(۲)

از رفاعه بن موسی روایت شده که گفت: شنیدم از حضرت صادق (ع) که در تفسیر این آیه فرمود: «هر گاه مهدی **[عج]** قیام کند، مصداق آیه ظاهر می‌شود، زیرا آن وقت است که در زمین باقی نماند هیچ قریه و بلد و مملکتی، مگر آنکه در آن ندا داده می‌شود و صداها بلند می‌شود به «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولَ اللَّهِ».^(۳)

فصل ۲

□ شباهت امام زمان (عج) به انبیاء علیهم السلام

الف) شباهت امام زمان (عج) به حضرت نوح (ع)

۱- نوح شیخ الانبیا و آن حضرت شیخ الاوصیاست

از حضرت صادق و حضرت هادی (ع) روایت شده که: نوح دو هزار و

۲- سوره آل عمران، آیه ۸۳.

۱- بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۴۷

۳- کتاب المهدی، ص ۸۸

پانصد سال عمر کرد^(۱) (به همین جهت او را شیخ الانبیا لقب داده‌اند) امام عصر [عج] نیز شیخ الاوصیاست، زیرا این حضرت در نیمه ماه شعبان المعظم سال ۲۵۵ هجری قمری به دنیا آمده و تا امسال که سال ۱۴۲۴ قمری است از عمر حضرتش هزار و صد و شصت و نه سال (۱۱۶۹) می‌گذرد.

از امام چهارم علی بن الحسین علیه السلام نقل شده که فرمود: «در قائم سنتی است از هفت پیامبر: از آدم، نوح، ابراهیم، موسی، عیسی، ایوب و حضرت محمد صلوات الله علیهم»

سپس فرمود: «اما از آدم و نوح فطول العمر است. (منظور طول عمر می‌باشد)»^(۲).

۲- شباهت دوم آن حضرت به نوح آن است که «نوح پاک کرد زمین را از کافران». چنان چه قرآن می‌فرماید: «رَبُّ لَا تَذُرُّ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا»^(۳).

یعنی: «خدایا بر روی زمین از کافران هیچ کس را زنده مگذار».

و امام زمان [عج] نیز زمین را از لوث وجود کفار پاک می‌نماید.

۳- حضرت نوح، نه صد و پنجاه سال صبر پیشه کرد.

«فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا، فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَ هُمْ ظَالِمُونَ».

یعنی: «حضرت نوح در میان قوم خود ۹۵۰ سال درنگ نمود و به تبلیغ

۱- بحار الانوار، ج ۱۱، ص ۲۸۵ و ۲۸۷ ۲- مکیال المکارم، ج ۱، ص ۸۷، ح ۱۸۶

۳- سوره نوح، آیه ۳۶

دعوت آنان پرداخت، ولی سرانجام گرفتار طوفان عظیم شده در حالی که ظالم و ستمگر بودند.»

و امام عصر نیز از آغاز امامتش تا کنون صبر کرده و این صبر تا ظهور آن حضرت ادامه دارد.

۴- هر کس از نوح و کشتی نجات او، دوری گزید هلاک شد، همچنین هر کس از ولی عصر دوری گزیند هلاک می شود. چنان چه در بحارالانوار از پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - نقل شده است:

«لا تقوم الساعة حتى يقوم القائم الحق و مناو ذلك حين ياذن الله - عز و جل - له و من تبعه نجا و من تخلف عنه هلك»^(۱).

ب) شباهت امام زمان (عج) به حضرت ابراهیم علیه السلام

۱- همان طور که حمل و ولادت حضرت ابراهیم علیه السلام مخفی بود حمل و ولادت امام زمان علیه السلام نیز مخفی بوده است.

۲- مفضل از حضرت صادق علیه السلام نقل می کند که: «ابراهیم علیه السلام هنگامی که او را به آتش افکندند پیراهن مخصوصی را که جبرئیل از بهشت آورد پوشید. امام عصر [عج] نیز این پیراهن را در وقت ظهورش می پوشد. در پایان مفضل می پرسد: بعداً این پیراهن کجاست؟ امام صادق علیه السلام فرمود: (و هو مع قائمنا اذا خرج) یعنی: آن قمیص و پیراهن با قائم ماست هرگاه ظهور نماید.^(۲)

۳- خداوند حضرت ابراهیم علیه السلام را از آتش نجات داد: «قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَ سَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ».

۲- کمال الدین، ص ۶۷۴، ح ۲۸

۱- بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۴۵، ح ۲

یعنی: «به آتش دستور دادیم بر ابراهیم سرد و سالم باش»^(۱).
و چنین معجزه‌ای برای قائم - علیه السلام - نیز ظاهر می‌شود.
در روایت است که: «حضرت صادق علیه السلام فرمود: وقتی که قائم **[عج]** ظاهر
شود شخصی از اصفهان به سوی آن حضرت می‌آید و معجزه خلیل الرحمن را از
او می‌طلبد. پس حضرت امر می‌کند که: آتش بزرگ روشن کنند، و این آیه را
می‌خواند «**فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ**».

یعنی: «خداوندی که مالکیت و حاکمیت همه چیز در دست اوست از هر
چیزی منزّه است»^(۲).

سپس داخل آتش می‌شود و سالم از آتش بیرون می‌آید. و آن مرد منکر
می‌شود و می‌گوید: این سحر است.

پس حضرت به آتش امر می‌کند تا او را بگیرد و بسوزاند، پس سوخته
می‌شود و می‌فرماید: این جزای کسی است که منکر صاحب الزمان و حجة
الرحمان **[عج]** باشد.^(۳)

ج) شباهت امام زمان (عج) به حضرت موسی علیه السلام

- ۱- حمل موسی علیه السلام همچون حمل قائم **[عج]** مخفی بود.
- ۲- خدا ولادت موسی علیه السلام را همچون ولادت قائم **[عج]** مخفی قرار داد.
- ۳- حضرت موسی علیه السلام از قومش دوبار غیبت کرد و غایب شد که یکی
طولانی‌تر از دیگری بود، یعنی: غیبت اول او، از مصر به مدین بود و غیبت دوم؛

۲- سوره یس، آیه ۸۳.

۱- سوره انبیاء، آیه ۶۹.

۳- مکیال المکارم، ج ۱، ص ۱۸۱، ح ۴۲۵.

رفتارش به سوی میقات پروردگار بود. مدت غیبت اول بیست و هشت سال و غیبت دوم چهل شب بود.

چنان چه خداوند می فرماید: «فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ اَزْبَعِينَ لَيْلَةً»^(۱).

یعنی: «وعدده خدا به حضرت موسی در چهل شب پایان یافت».

چنانکه مرحوم شیخ صدوق به استناد خودش از عبد الله بن سنان از امام صادق - علیه السلام - روایت کرده که گفت: شنیدم می فرمود: «در قائم - علیه السلام - سنتی است از موسی بن عمران. عرض کردم: چیست آن سنت موسی بن عمران؟ فرمود: «مخفی بودن او و غیبت او از قومش». عرض کردم: «چه مدت موسی بن عمران از قومش غایب بود؟» فرمود: ۲۸ سال.^(۲)

همچنین حضرت مهدی (عج) از امت غایب شد و دو غیبت داشت که یکی از آنها طولانی تر از دیگری است، و روایات در این باب زیاد رسیده است.

۴- خداوند با حضرت موسی تکلم فرمود: «يَا مُوسَى اِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَي

النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَ بِكَلَامِي فَخُذْ مَا اَتَيْكَ وَ كُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ».

یعنی: «ای موسی! من ترا برگزیدم و رسالات خود را به تو دادم و ترا به موهبت سخن گفتن با خودم نائل کردم و آنچه به تو دستور داده‌ام بگیر در برابر این همه موهبت، از شکر گزاران باش!»^(۳)

همچنین خداوند با قائم [عج] هنگامی که به سرادقات عرش برده شد سخن گفت.

امام عسکری فرمود: «لَمَّا وَهَبَ لِي رَبِّي مَهْدِي هَذِهِ الِامَّةَ اَرْسَلَ مَلَكَيْنِ،

۲- کمال الدین، ج ۲، ص ۳۴۰.

۱- سوره اعراف، آیه ۱۴۲.

۳- سوره اعراف آیه ۱۴۴.

فحملاه الی سرادق العرش، حتی وقفابه بین یدی الله عزوجل - فقال له: مرحباً
بک عبدی لنصرة دینی و اظهار امری، و مهدی عبادی آیت انی بک اخذ و
بک أعطی و بک اغفر و بک أعذب...»^(۱)

امام یازدهم فرمود: «آن گاه که خداوند مهدی را به من بخشید دو ملک را
فرستاد، پس او را به سوی سرادق عرش بردند تا رسانند او را به پیشگاه الهی
(قرب معنوی مقصود است). پس خداوند خطاب به او فرمود: مرحبا بر تو بنده
من! برای یاری کردن دین من و اظهار نمودن امر من و هدایت کننده بندگان من.
من تو را عطیه نمودم؛ همانا من به خاطر تو گیرنده و عطا کننده‌ام و به تو
می بخشم و عذاب می کنم».

۵- حضرت موسی علیه السلام به خاطر ترس از دشمنان از مردم غایب شد،
چنان که خدا فرمود: **(فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ)**. یعنی «حضرت موسی از شهر
خارج شد در حالی که ترسان و هر لحظه در انتظار حادثه‌ای بود!».^(۲)
حضرت مهدی **[عج]** نیز **(خَوْفاً مِنْ اَعْدَائِهِ)** از ترس دشمنان از مردم غایب
شد.

چنان که در روایت است: مرحوم کلینی در کافی به اسناد خودش از زراره
روایت کرده که گفت: شنیدم امام صادق **[عج]** می فرمود: همانا برای قائم **[عج]**
غیبتی است قبل از آمدنش. پرسیدم، این غیبت برای چیست؟ فرمود: می ترسد
و اشاره کرد به دست خود با شکم مبارکش؛ یعنی می ترسد از قتل و کشتن.^(۳)

۶- در غیبت حضرت موسی قوم او در نهایت سختی و مشقت و ذلت به سر
می بردند؛ زیرا دشمنان آنها فرزندانشان را سر می بریدند. **(يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَ**

۱- بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۲۷

۲- سوره قصص، آیه ۲۱

۳- کافی، ج ۱، ص ۳۳۸، باب فی الغیبه، ج ۹

يَسْتَخِيُونَ نِسَائِكُمْ).^(۱)

یعنی: «پسران شما را سر می‌بریدند و زنان شما را (برای کنیزی) زنده نگه می‌داشتند».

همچنین شیعیان و دوستداران امام زمان [عج] در دوران غیبت آن حضرت در نهایت سختی و مشقت و ذلت‌اند. «لِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ يَمْحَقَ الْكَافِرِينَ».

یعنی: «تا خداوند افراد با ایمان را خالص گرداند و کافران را تدریجاً نابود سازد».^(۲)

عن ابی جعفر (عليه السلام) ﴿﴾ فی بیان شباهته بجمع من الانبياء قال: «واما سنة من موسى (عليه السلام) ﴿﴾ فدوام خوفه، و طول غيبته و خفاء ولادته، و تعب شيعته من بعده، مما لقوا من الاءذى و الهوان الى أن اذن الله عزوجل -في ظهوره و نصره، و ائده على عدوه».^(۳)

یعنی: از سیره و آثار حضرت موسی در حضرت ولی عصر [عج] همانا: دوام ترس حضرت از دشمنان، طولانی بودن غیبت، مخفی بودن ولادت حضرت و مشکلات و گرفتاریهای شیعیان حضرت، در دوران غیبت است، تا روزی که خداوند عالم ظهور او را امضا نماید و لباس فرج بر اندام ملکوتی حضرت بپوشاند و او را از امداد و نصرت خود بهره‌مند ساخته و بر دشمنان چیره گرداند.

۷- همان گونه که بنی اسرائیل به انتظار قیام حضرت موسی (عليه السلام) ﴿﴾ بودند، زیرا به آنها خبر داده بودند که: فرج و نجات آنها به دست حضرت موسی (عليه السلام) ﴿﴾ است، همچنین شیعیان امام زمان به انتظار ولی عصر هستند؛ زیرا به آنها نیز خبر

۱- سوره بقره، آیه ۴۹

۲- سوره آل عمران، آیه ۱۴۱.

۳- کمال الدین، ج ۱، ص ۳۲۷

داده شده که نجات آنها به دست مبارک آن امام معصوم است چنانکه در این زمینه روایات زیادی است که صاحب «مکیال المکارم» قسمتی از آن را آورده است.^(۱)

نکته‌ای که این مطلب را تایید می‌کند؛ جمله‌ای است که در زیارت آن حضرت در روز جمعه رسیده و در مفاتیح الجنان نیز هست: «هذا يوم الجمعة، و هو يومك المتوقع فيه ظهورك و الفرج فيه للمؤمنين علی يدیک و قتل الكافرين بسيفك...»^(۲)

یعنی: امروز روز جمعه است و متعلق به تو است که توقع انتظار ظهور تو می‌رود و در آن روز فرج و خلاصی مومنین به دست تو و نابودی دشمنان به شمشیر تو است

۸- همانطور که خداوند عصا را مخصوص موسی و آن را معجزة او قرار داد همچنین همان عصا را مخصوص امام زمان [عج] قرار داده و روایاتی در این مورد هست که از جمله مواردی که به امام زمان [عج] رسیده و با آن ظاهر می‌شود، عصای حضرت موسی بن عمران است.

۹- خداوند زمین را برای دشمن حضرت موسی شکافت؛ یعنی قارون را از بین برد. **فَخَسَفْنَا بِهِ وَ بَدَارِهِ الْأَرْضِ.**^(۳)

همچنین امام زمان [عج] زمین را برای دشمن می‌شکافت و آن لشکر سفیانی است؛ چنانکه روایتش در بحار الانوار، آمده است.^(۴)

۱۰- همانگونه که موسی دست در جیب و گریبان خود می‌نمود و بیرون می‌آورد نور می‌داد. قرآن می‌فرماید: «و نزع یده فاذا هی بیضاء للناظرین».^(۵)

۲- بحار الانوار ج ۱۰۲، ص ۲۱۶

۱- مکیال المکارم، ج ۱ ص ۱۴۱

۴- بحار الانوار ج ۵۲ ص ۲۳۱

۳- سوره قصص، آیه ۸۱

۵- سوره اعراف، آیه ۱۰۸

یعنی: «و موسی بیرون کشید دستش را از گریبان، پس در آن هنگام آن دست تابنده شد». همچنین وجود امام زمان تا اندازه‌ای که مردم از نور خورشید و ماه بی نیاز می‌شوند روشن می‌سازد. چنانکه روایات زیادی این حقیقت را تایید می‌نماید. از جمله: **ماوراه العالم الكامل المجلسی - ره - عن المفضل، قال سمعت ابا عبدالله -عليه السلام- يقول: «ان قائمنا اذا قام اشرفت الارض بنور ربها، واستغنى العباد عن ضوء الشمس، و ذهب الظلمة...»**^(۱) مفضل می‌گوید: شنیدم از امام صادق (علیه السلام) که می‌فرمود: «همانا هرگاه قائم ما قیام کند زمین را به نور پروردگارش نورانی کند و بندگان را از نور خورشید بی نیاز کند، و تاریکی را از بین ببرد».

۱۱- برای حضرت موسی سنگ شکافته شد و دوازده چشمه آب جاری شد. از امام باقر (علیه السلام) روایت است که فرمود: «هرگاه ظهور کند قائم ما، پرچم رسول الله (صلی الله علیه و آله و سلم) و انگشتر سلیمان و سنگ موسی و عصای اوبه دست اوست، سپس او می‌فرماید تا منادی ندا کند، هیچ کس از شما با خود غذا و آبی نیاورد و آذوقه‌ای حمل نکند. بعضی از اصحاب با خود گویند که: با این کار اراده کشتن ما و مرکب ما را دارد. آن گاه به مسیر خود ادامه می‌دهند پس در اولین منزلی که پیاده می‌شوند، حضرت (عصارا) بر سنگی می‌زند و از آن، آب و غذا و آذوقه می‌جوشد. و از آنها استفاده می‌کنند تا وارد نجف می‌شوند.^(۲)

۱۲- همان گونه که خداوند امر ظهور حضرت موسی را در یک شب اصلاح نمود همچنین امر ظهور ولی عصر - ارواحنا فداه - را نیز در یک شب اصلاح فرماید.

از امام نهم (علیه السلام) در حدیثی که وصف حضرت مهدی (عج) را نموده

۱- بحارالانوار ج ۵۲، ص ۳۳۷

۲- بحارالانوار ج ۵۲، ص ۳۵۱

روایت شده که فرمود: «همانا خداوند امر آن حضرت را در یک شب اصلاح کند، همچون اصلاح امر کلیم»^(۱)

۵) شباهت امام زمان (عج) به حضرت عیسی علیه السلام

- ۱- عیسی علیه السلام فرزند سیده نساء در زمان خودش بود، امام زمان علیه السلام نیز فرزند سیده زنان در زمان خودش می باشد.
- ۲- عیسی علیه السلام در شکم مادرش تکلم نمود و تسبیح خدا کرد، امام زمان علیه السلام نیز در شکم مادر حرف زد و سوره مبارکه قدر را تلاوت فرمود^(۲)
- ۳- حضرت عیسی در گهواره تکلم نمود، امام زمان علیه السلام نیز در کودکی در گهواره سخن گفت، و دلیل بر این ادعا روایات است، از جمله روایتی از حکیمه دختر امام جواد علیه السلام نقل شده^(۳) که: حضرت حجت بعد از ولادت سخن گفت و فرمود:

«اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و ان محمداً رسول الله - صلی الله

علیه و آله و سلم -» و سپس درود فرستاد بر امیر المومنین و بر ائمه -علیهم السلام - تا رسید به نام پدر بزرگوارش، و این آیه را خواند: «بسم الله الرحمن الرحیم وَ تُمْ بِدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ ائِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ». از ده ما بر این قرار گرفته که مستضعفین در زمین، منت نهاده و آنان را پیشوایان و وارثین روی زمین قرار دهیم.^(۴)

- ۴- عیسی علیه السلام، مردگان را به اذن خداوند زنده می کرد که قرآن می فرماید:

«أُخِي الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ».

همچنین امام زمان عجل الله فرجه مردگان را به اذن خداوند زنده می کند، که روایات در

۱- کمال الدین، ج ۲، ص ۳۷۷

۲- الاکمال، ص ۴۲۸ باب ۳۶

۳- سوره قصص، آیه ۵

۴- کمال الدین ج ۲ ص ۴۲۵

این زمینه زیاد است .

هـ) شباهت امام زمان (عج) به جد بزرگوارشان خاتم انبیاء صلی الله علیه و آله

در این مورد به کلمه جامعی که از پیامبر اسلام رسیده اکتفا می شود که فرمود:

«المهدی من ولدی اسمهُ اسمی، و کنیته کنیتی، اَشبه النَّاسَ بِي خَلْقًا وَخُلُقًا».

یعنی: «مهدی از فرزندان من، نام او نام من، کنیه اش کنیه من، شبیه ترین مردم

به من است از جهت سیمای ظاهر (خلق) و صفات باطن (خُلُق)».

و از این کلام پیامبر مطالب زیادی استفاده می شود که برای خردمندان روشن

و بدیهی است .

فصل ۳

□ شباهت امام زمان (عج) به ائمه (علیهم السلام)

الف) شباهت حضرت به امیر المومنین علیه السلام پس ظاهرترین صفاتش علم و زهد و شجاعت آن حضرت است که در وجود قائم علیه السلام این صفات ظاهر است .

ب) شباهت حضرت به امام حسن علیه السلام ظاهرترین صفاتش، حلم است و از آثار حلم، سکون نفس است که همین صفت در وجود امام زمان - علیه السلام - نیز می باشد.

ج) شباهت حضرت به جدش امام حسین علیه السلام

۱- نام امام زمان [عج] نیز همچون نام امام حسین علیه السلام پیوسته مورد توجه

انبیای عظام بوده است.

۲ - انبیای سابق برگریه به حسین قبل از شهادتش اهتمام می‌ورزیدند. در مورد امام عصر [عج] نیز در دعا برای فرج آن ذکر زیادی رفته است.

۳ - همانگونه که امام حسین علیه السلام در مکه از مردم طلب یاری نمود امام عصر نیز در مکه از پیروانش طلب یاری می‌نماید.

د) شباهت حضرت به علی بن الحسین علیه السلام ظاهرترین صفاتش، عبادت است، که به همین جهت به زین العابدین مشهور گردیده و سید الساجدین و ذی الثنات لقب‌های دیگر اوست که در اثر سجده و عبادت زیاد پیشانی و سر زانوها و کف دستهای مبارکش به این القاب نامیده شده، که ولی عصر، امام زمان (عج) نیز همین صفت را داراست.

و) شباهت حضرت به امام باقر علیه السلام ظاهرترین صفاتش شباهت اوست به رسول الله، چنانکه جابر بن عبدالله انصاری، وقتی او را دید گفت: «به خدای کعبه همان شمایل رسول الله است». و روایات در این باره زیاد است. همچنین است امام زمان [عج] چنانکه روایتی را در این باره در شباهت آن حضرت به پیغمبر نوشتیم.

س) شباهت حضرت به امام صادق علیه السلام پس ظاهرترین صفاتش کشف علوم و بیان احکام برای مردم است به نحوی که برای ائمه قبل از او این زمینه فراهم نشد. چنانکه بعضی از اهل حدیث نوشته‌اند که: چهار هزار نفر از آن حضرت روایت می‌کردند و در عین حال پرده علوم برداشته نشده تا ظهور ولی عصر امام زمان. پس امام زمان جمیع احکام را برای مردم بیان می‌فرماید.

ص) شباهت حضرت به حضرت موسی بن جعفر علیه السلام آن حضرت تقیه می‌فرموده و در نهایت خوف، می‌زیسته خوف آن حضرت بیشتر از سایر ائمه بوده است و این حقیقتی است که می‌توان آن را در تاریخ زندگی حضرتش دید. همچنین است مولایمان امام عصر - ارواحنا فداه - چنانکه در روایت زیر آمده

است:

عن زرارة قال: سمعت ابا عبد الله (عليه السلام) يقول: «ان للقائم (عليه السلام) غيبة قبل ان يقوم. قلت: و لم قال: انه يخاف». «و اؤمى بيده الى بطنه ؛ يعنى: القتل». (۱)

یعنی: زرارة می گوید: امام صادق (عليه السلام) فرمود: (حضرت ولی عصر قائم آل محمد - علیه السلام - قبل از ظهور و قیام، گرفتار غیبت شده و از نظرها پنهان خواهد شد. عرض کردم: چرا؟

حضرت فرمود: به خاطر ترس (و به شکم خود اشاره نمود یعنی: به خاطر کشته شدن)

(ط) شباهت حضرت علی به علی بن موسی الرضا (عليه السلام): خداوند برای آن حضرت ریاست ظاهری و استیلائی بر چیزی قرارداد که آبای گرامی اش بر آن مستولی نشدند. و فی الجملة درباره آن حضرت رفع تقیه شده بود.

همچنین است قائم **[عج]** «ليبدلنه الله - تعالى - من بعد خوفه امانا، و ليمكنه في الارض بنحو لم يقع لأحد ممن تقدم عليه».

یعنی: «خداوند ترس و وحشت را از حضرت بر طرف ساخته و نعمت امنیت را به او ارزانی می دارد و زمینه حکومت جهانی بی نظیر را برای او فراهم می سازد بطوری که برای احدی از گذشتگان این موقعیت پیش نیامده است».

و استیلائی آن حضرت بر جمیع عالم مانند استیلائی روز بر شب تاریک است. چنانکه علی بن ابراهیم به سند صحیح از امام باقر - علیه السلام - در قول خداوند «و النهار إذا تجلی» (۲). روایت کرده که فرمود: «مقصود از النهار امام زمان (قائم) ما اهل بیت است. هر گاه قیام کند بر دولت باطل غالب می شود».

(ع) شباهت حضرت به امام جواد (عليه السلام) امامت به آن حضرت در دوران

کودکی (۸ سالگی) و به هنگامی که هنوز به سنّ رجال نرسیده بود داده شد؛ همچنین است امامت ولی عصر - ارواحنا فداه -.

ه) شباهت حضرت به امام هادی (علیه السلام) دارای هیبتی بود که کسی مثل او را نداشت به نحوی که حتی دشمنانش نیز او را مورد احترام و اکرام قرار می دادند و این به خاطر هیبت آن حضرت بود. همچنین است حضرت قائم که برای اوست هیبت خاصی در قلوب دشمنان و رعب و ترس.

و) شباهت آن حضرت به پدر بزرگوارش امام یازدهم (علیه السلام) نیز از جهت هیبت آن حضرت بود.

فصل ۱۴

□ امام زمان (عج) از جهاتی شبیه به قرآن است

الف - قرآن، حبل الله المتین است. همچنین حضرت مهدی (عج) حبل الله المتین است.

ب - قرآن را خداوند به پیامبر - صلی الله علیه و آله و سلم - عطا نمود، در قبال جمیع آنچه به اهل دنیا عطا کرد. و به حضرت مهدی (عج) نیز همین گونه قرآن را عطا فرمود.

ج - درباره قرآن خداوند می فرماید: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ»^(۱). این امر در مورد حضرت امام مهدی (عج) نیز صادق است.

د - در قرآن همه چیز بیان شده است «تَبَيَّنَّا لِكُلِّ شَيْءٍ» وجود حضرت

مهدی (عج) نیز بیان هر چیز می شود و همه چیز موجود است.

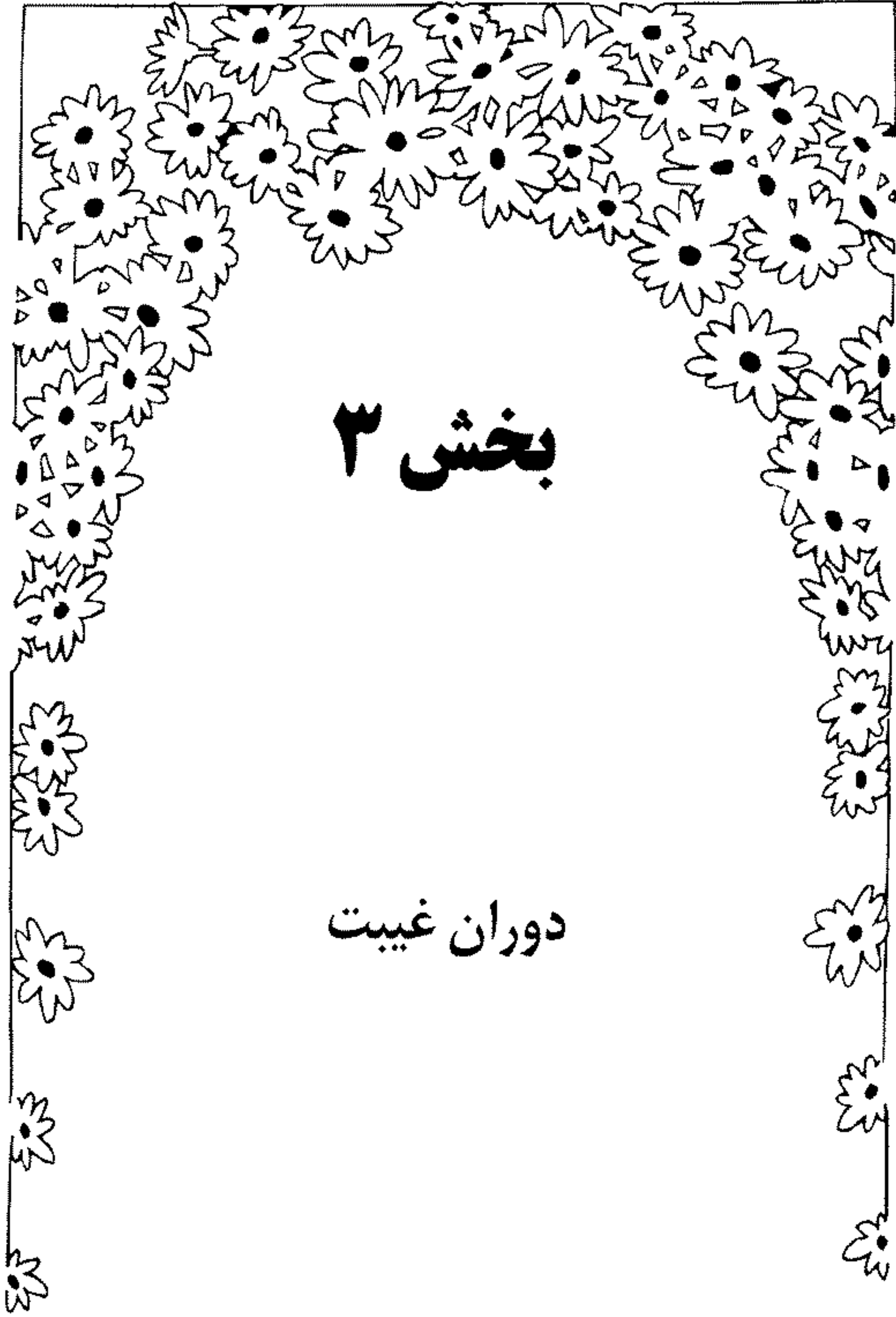
ه- قرآن را خداوند وسیله خروج از ظلمت به سوی نور قرار داد همچنین خداوند امام مهدی (عج) را ظاهر می سازد تا مردم را از تاریکی ظاهر و باطن نجات دهد و به نور برساند.

و - قرآن شفای جسم و جان مؤمنین است، حضرت قائم نیز شفای جسم و جان مؤمنین است

ز- قرآن بر ظالمین خسران و طغیان است و کفرشان را زیاد می کند. امام مهدی (عج) نیز چنین است

ح - قرآن معجزه و حجت باقیه است، امام مهدی (عج) نیز معجزه الهی و حجت باقیه است.

ط - قرآن شفاعت کننده قاری در قیامت است امام مهدی (عج) نیز تابع و پیرو خود را در قیامت شفاعت می کند^(۱)

بخش ۴

دوران غیبت

فصل ۱

□ غیبت امام و انواع آن

۴۵- حضرت چند نوع غیبت داشتند نام ببرید؟

- دو نوع، غیبت صغری، غیبت کبری.

۴۶- غیبت صغری از چه سالی آغاز شد؟

از سال ۲۶۰ هجری قمری.

۴۷- غیبت کبری از چه سالی آغاز شد؟

از سال ۳۲۹ هجری قمری

۴۸- مدت غیبت صغری چه سال بود؟

۶۹ سال

۴۹- در ایام غیبت کوچک آیا امام زمان (عج) نائب نیز داشتند؟

- بلی.

۵۰- حضرت در غیبت کوچک چند نائب داشتند؟

۴ نائب انتخاب نمودند تا شیعیان بتوانند به وسیله آنان مشکلات و سؤالات

خود را به حضرت برسانند و جواب دریافت نمایند.

۵۱- نمایندگان حضرت را چه می نامند؟

نواب اربعه

۵۲- نام دیگر نواب اربعه چیست؟

نواب خاص

۵۳- نواب اربعه را نام ببرید؟

۱- عثمان ابن سعید اسدی عمروی از سال ۲۶۰ تا ۲۸۰ هـ ق به مدت ۲۰

سال

۲- محمد بن عثمان (فرزند عثمان بن سعید) از سال ۲۸۰ تا ۳۰۵ هـ ق یعنی

۲۵ سال

۳- حسین بن روح نوبختی از سال ۳۲۶ تا ۳۴۷ هـ ق یعنی ۲۱ سال

۴- علی بن محمد سمری از سال ۳۲۶ تا ۳۲۹

۵۴- جایگاه این چهار نماینده با فضیلت امام زمان (عج) کجا بود؟

شهر بغداد

۵۵- مزار شریف چهار نواب امام کجاست؟

شهر بغداد

۵۶- هنگام تولد بر بازوی راست حضرت چه جمله نوشته شده بود؟

نوشته بود «جاء الحق و زهق الباطل إن الباطل كان زهوقاً»، حق آمد و

باطل مضمحل شده و محو گردید پس به درستی که باطل مضمحل

شدنی است. و ثبات و بقاء ندارد.^(۱)

۵۷- وقتی برای اولین مرتبه امام عسکری (علیه السلام) فرزندش را می‌بیند

حضرت مهدی (عج) چه عملی انجام دادند؟

به پدر سلام کردند

۵۸ - امام عسگری (علیه السلام) به حضرت مهدی (عج) فرمودند ای فرزند، به

قدرت الهی سخن بگو، حضرت چه گفتند؟

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، وَ تُرِیْدَ اَنْ نَّمُنَّ عَلٰی الَّذِیْنَ اسْتَضَعِفُوْا فِی الْاَرْضِ وَ
نَجْعَلَهُمْ اَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِیْنَ وَ نَمَكِّنْ لَهُمْ فِی الْاَرْضِ وَ نَرِیْ فِرْعَوْنَ وَ هَامَانَ وَ
جَنُوْدَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوْا یَحْضُرُوْنَ

می خواهیم منت گذاریم بر جماعتی که ایشان را ستم کاران در زمین شما
ضعیف گردانیده اند و بگردانیم ایشان را پیشوایان در دین و بگردانیم ایشان را
وارثان زمین و تکمن و استیلا بخشیم ایشان را در زمین و بنمائیم فرعون و
هامان را و لشکرهای ایشان را از آن امامان آن چه را خود می کردند.

۵۹ - امام چند نوع نایب داشتند؟

- دو نوع، نواب خاص، نواب عام

۶۰ - نواب عام، دارای چه خصوصیات می باشند؟

۱- از گناهان و زشتی ها دوری می جویند.

۲- از دین خدا پاسداری و محافظت می نمایند.

۳- با موسها و خواسته های ناروای خویش، مبارزه و مخالفت نماید.

۴- فرمانبردار دستورات مولایشان هستند و دقیقاً از فرمان او اطاعت

می کنند.

۶۱ - آیا در غیبت کبری کسی می تواند امام را ببیند؟

بله، می تواند ولی دیدار، مخصوص دوستان و شیفتگان آن حضرت

است.

امام در نامه ای به اسحاق بن یعقوب چه می فرماید؟

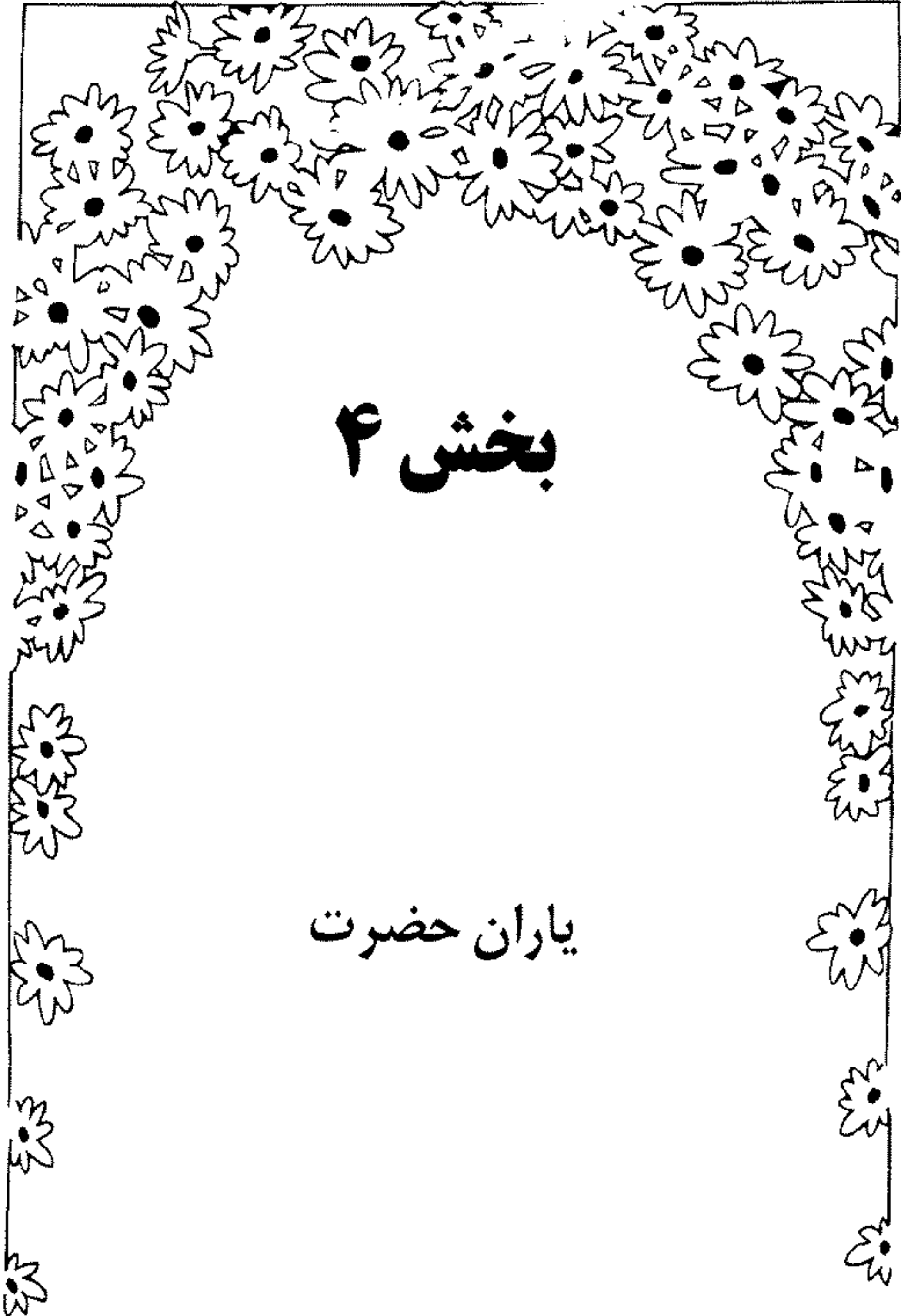
فرمودند: در حادثه‌ها و روی داده‌های زندگی به کسانی که گفتارهای ما را نقل می‌کنند رجوع نمایید، زیرا آنها راهنمایان شما هستند و من راهنما و پیشوای بر گزیده شده از جانب خداوندم.

ب) آخرین نامه امام به آخرین نایب خود

۶۲- خلاصه آخرین نامه امام به آخرین نماینده خود علی بن محمد سمّری

چه بود؟

- ۱- خبر مرگ علی بن سمّری به فاصله ۶ روز
- ۲- بسته شدن نیابت مخصوص
- ۳- پایان دوران غیبت کوتاه و آغاز دوران غیبت بزرگ
- ۴- طولانی شدن ایام غیبت بزرگ
- ۵- قبل از قیام جهانی امام زمان [عج] ظلم و ستم، همه جا را می‌گیرد و بیداد گری و جنایت سراسر جهان را می‌پوشاند.
- ۶- ظهور و قیام حضرت به امر خداوند است.
- ۷- هر کس خود را نماینده مخصوص حضرت معرفی کند دروغگوست.

بخش ۴

ياران حضرت

فصل ۱

□ صفات یاران حضرت

یاران مهدی این چنین‌اند:

- ۱- دل‌هایشان از پاره‌های فولاد محکم‌تر است، اگر بر کوه‌ها بگذرند کوه‌ها درهم فرو ریزند و در راه خدا از سرزنش ملامت کنندگان سست نمی‌شوند و در دل‌هایشان ذره‌ای شک و ریا راه ندارد.
  - ۲- دست از شمشیرهای خود در پیکار با دشمنان دین بر نمی‌دارند تا آن‌که، خدای تعالی راضی شود.
  - ۳- هر کدام از آنها، قدرت ۴۰ مرد را خواهد داشت.
- امام صادق علیه السلام فرمود: گفتار حضرت لوط علیه السلام درباره قومش که فرمود: ای کاش مرا قوتی و یا پناهگاهی امن و استوار می‌بود که از شر شما محفوظ می‌ماندم، آرزویی است بر قدرت قائم ما «مهدی عج» و استواری یارانش که همان ارکان محکم می‌باشند. هر کدام از مردان و یاران مهدی عج دارای قدرت ۴۰ مرد هستند دل‌های آنها از پاره‌های فولاد، محکم‌تر است اگر بر کوه بگذرند کوه‌ها در هم فرو ریزند دست از شمشیرهای خود (در پیکار با دشمنان دین) بر نمی‌دارند تا آن‌که خدای تعالی راضی شود.
- ۴- در دل هیچ ترس و بیمی ندارند.
  - ۵- همچون ابر پاییزی زمان ظهور حضرت سریع جمع می‌شوند.

۶- پارسایان شب و شیراز روزند. شبها را به زمزمه قرآن و مناجات می پردازند (نماز شب می خوانند).

۷- محبت آن حضرت را نه زبانی بلکه در قلب خود دارند

۸- با عشق و علاقه آن حضرت را، در میان خود می گیرند.

۹- با عشق و علاقه آن حضرت جان خویش را در جنگها پناه او می سازند.

۱۰- هر آن چه حضرت اشاره نماید با جان و دل انجام می دهند.

۱۱- فقط از خدا می ترسند.

۱۲- فریاد **لاالله الاالله والله اکبر** آنان همواره بلند است.

۱۳- شهادت و کشته شدن در راه خدا را آرزو می کنند.

۱۴- شعارشان «یا لثارات الحسین» «بیاید به طلب خون حسین و یاران

حسین» است.

۱۵- یاران مهدی به هر طرف روی آورند از هیبت آنان ترس و بیم در دل

مردمان افتد (و تاب مقاومت از همه گرفته می شود).

ابن رزین غافقی می گوید از حضرت علی (علیه السلام) شنیدم که فرمود:

یاران مهدی، مردانی هستند فولاد دل که همه وجودشان یقین به خداست،

مردانی سخت تراز صخره‌ها که اگر به کوهها روی آورند، آنها را از جای برکنند،

درفش پیروزمند آنان به هر شهر و یا میهنی روی نهند، آنجا را به سقوط

می کشاند، گویی آن مردان عقابان تیز چنگند که بر مرکبها سوار شده‌اند. این شیر

مردان پیروز و عقابان تیز چنگ برای تبرک و فرخندگی دست خویش به زین

اسب امام می کشند و بدین سان تبرک می جویند، آنان او را در میان می گیرند و

جان خویش را در جنگها پناه او می سازند و هر چه را اشاره کند با جان و دل

انجام می دهند. برخی از آنان شب هنگام نمی خوابند و زمزمه قرآن و مناجاتشان همچون صدای زنبوران عسل فضا را آکنده سازد تا بامداد به عبادت خدای بایستند و بامدادان سوار بر مرکب‌ها شوند.

آنان زاهدان شب و شیران روز و هم آنان گوش به فرمان امام خویش اند، ایشان چون مشعل‌های فروزانند که دل‌های استوارشان همچون چراغهای آویز نور در سینه‌شان آویخته است. این مردان تنها از خود می ترسند، فریاد **لا اله الا الله و الله** اکبر آنان بلند است، همواره شهادت و کشته شدن در راه خدا را آرزو می کنند و شعار آنان یا لثارات الحسین (بیایید به طلب خون حسین و یاران حسین) است به هر سو روی آورند، ترس و بیم از هیبت آنان، پیشاپیش در دل مردمان افتد. (و تاب مقاومت از همه گرفته شود) این خدا جویان، سبکبال به سوی خداوند خویش روی می آورند و خدا به دست آنان امام حق را یاری می فرمایند.^(۱)

۱۶- یاران مهدی، بهترین دلیران روی زمین هستند یا از بهترین جنگاوران هستند که بر روی زمین تا به امروز بوده‌اند.

۱۷- یاران مهدی، مردانی هستند که خدا را آن گونه که باید شناخته اند.

۱۸- یاران مهدی، پرچمداران حضرت هستند.

۱۹- یاران مهدی، فقیهان، قاضیان و فرمانروایان هستند.

۲۰- سرزنش هیچ ملامت‌گیری، آنان را در مسیر الهی شان سست نمی کند.

۲۱- یاران مهدی، از تلاشهایی که به مصالح منحرفان ضربه می زند و

موجب خشم کافران می گردد دست نمی کشند.

۲۲- یاران مهدی، از ملامت‌های دشمنان ترس و بیم و هراسی به خود راه نمی‌دهند.

۲۳- یاران مهدی، از امتحانات و آزمایش الهی موفق بیرون آمده‌اند.

۲۴- یاران مهدی، پاک دل، خوش قلب‌اند و نیت درست دارند.

۲۵- یاران مهدی، بدون هیچ تردید و شکی در ذات اقدس الهی در راه هدف خود گام می‌گذارند.

۲۶- یاران مهدی، علاوه بر شناخت قلبی خداوند یقین دارند و به عدل و دادگری او نیز معتقدند.

۲۷- یاران مهدی، تمام امور زندگی خود را براساس رضای خالق تنظیم می‌نمایند.

۲۸- یاران مهدی، می‌دانند که دارایی‌های مادی در برابر عظمت خداوند از ارزش دائمی و مستقلی برخوردار نیست بلکه وسیله‌ای است برای رسیدن به آرمانهای مقدس الهی به همین دلیل به آسانی از آنچه دارند می‌گذرند و از فدا کردن همه هستی خود در راه خدا شادند.

۲۹- شجاعت یاران مهدی، حاصل اراده‌ای است که آنان در راه اجرای اوامر دینی و پیاده کردن احکام الهی کسب کرده‌اند.

۳۰- عبادت یاران مهدی، همیشه به یاد حضرت حق بوده و زبانی ذاکر دارند

۳۱- تلاش‌های روزانه و کوشش و جهاد یاران حضرت، آنان را خسته نمی‌سازد و مانع عبادت شبانه آنان نمی‌شود.

۳۲- آرزوی یاران مهدی، شهادت در راه اوست.

۳۳- یاران مهدی، در پهنه عمل و مبارزه دلیرتر از شیر و برنده‌تر از نیزه

هستند.

۳۴- یاران مهدی، با شهادت، شجاعت و روحانی معنوی قلم ناسودی بر تمامی فسادها و ظلم‌ها می‌کشند.

۳۵- یاران مهدی، با اخلاص تمام و با تمام وجود از امام خویش اطاعت می‌نمایند و اطاعت آنان زبانی نیست بلکه چون اطاعت کنیز در برابر ارباب است.

۳۶- هنگام حرکت، ترس از آنان، پیشاپیش دشمنان می‌افتد

۳۷- یاران مهدی، شیعه کاملی برای مولای خود هستند و افعال و صفاتشان مطابق افعال و صفات امام است.

۳۸- در مقابل امام خود که مظهر تمام عیار عدل و کمال است خضوع کامل دارند.

فصل ۲

□ انتظار فرج

الف) انتظار فرج و ثواب آن و مدح شیعه در زمان غیبت

روایات زیادی در این باره رسیده که در کتابهای بزرگان جمع آوری شده و ما به قسمتی از این روایات که مرحوم علامه مجلسی در بحارالانوار بیان کرده اکتفا می‌کنیم.

۱- عن الرضا - علیه السلام - عن آبائه (علیهم السلام) قال: قال رسول الله - صلی

الله علیه وآله - «افضل اعمال امتی انتظار فرج من الله عزوجل»^(۱)

امام رضا از پدران والامقامش از پیامبر اسلام روایت کرده که فرمود: «از با فضیلت ترین اعمال من، انتظار فرج از سوی خداوند است».

۲- قال امیر المومنین علیه السلام: «انتظروا الفرّج ولا تياسوا من روح الله، فانّ احبّ الاعمال الى الله عزوجل - انتظار الفرّج»^(۲)

حضرت علی علیه السلام فرمود: «منتظر فرج باشید از نسیم الهی مایوس نباشید، زیرا محبوب ترین اعمال در نزد خداوند بزرگ انتظار فرج است».

۳- قال رسول الله صلی الله علیه و آله: «افضل العبادة انتظار الفرّج»^(۳)

پیامبر اکرم فرمود: «از بالاترین عبادات، انتظار فرج می باشد».

۴- عن علاء بن سیابة قال: قال ابو عبدالله علیه السلام: «من مات منكم علی هذا الامر منتظرا له كان كمن كان فی فسطاط القائم علیه السلام»^(۴)

علاء بن سیابه از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمودند: «هر کس از شما بمیرد بر این امر، در حالی که به انتظار (فرج) باشد مانند کسی است که در چادر و خیمه قائم - علیه السلام - باشد».

۵- عن مالک بن اعین قال، قال ابو عبدالله علیه السلام: «انّ المیت منكم علی هذا الأمر، بمنزلة الضارب بسيفه فی سبيل الله»^(۵).

مالک بن اعین از امام صادق - علیه السلام - روایت می کند که حضرت فرمود: «همانا هر کس از شما بمیرد بر این امر (انتظار فرج) مانند کسی است که

۲- همان، ص ۱۲۲

۱- بحار الانوار ج ۵۲ ص ۱۲۲

۴- همان، ص ۱۲۵

۳- همان، ص ۱۲۲

۵- بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۲۵ و ۱۲۸ و ۱۳۱

در راه خدا شمشیر می زند».

۶- عن محمد الواسطی، عن ابی الحسن، عن آبائه -علیهم السلام- إن رسول الله ﷺ قال: «افضل اعمال امتی انتظار الفرج من الله -عزوجل-»^(۱)

محمد واسطی از ابی الحسن از پدرانش -علیهم السلام- از پیامبر اکرم ﷺ روایت کرده که فرمود: «با فضیلت ترین اعمال امت من، انتظار بردن فرج است از سوی خداوند بزرگ».

۷- عن السکونی عن ابی عبدالله، عن آبائه، عن امیر المومنین ﷺ قال: «افضل عبادة المومن، انتظار فرج الله».^(۲)

سکونی از امام صادق از پدرانش از امیر المومنین ﷺ روایت کرده که فرمود: «بالاترین عبادت مومن انتظار فرج الهی است».

ب) منتظر کیست و معنی انتظار چیست؟

انتظار کیفیتی است نفسانی که حالت آمادگی و تهیه ابزار برای شخص منتظر را حاصل می گرداند. و ضدش ناامیدی و یاس می باشد. پس هر اندازه حالت انتظار زیادتر شود آمادگی نیز زیادتر می شود. همچون کسی که منتظر آمدن مسافری است، هر اندازه بیشتر آمدنش را متوقع باشد و منتظر، آمادگی و التهابش نیز زیادتر می شود. تا جایی که گاه منجر به بیخوابی می گردد و هر قدر شخصی را که به انتظارش می باشد محبوبتر باشد، حالت انتظار و آمادگی شدیدتر می گردد.

۱- همان.

۲- بحار الانوار، ج ۵۲ ص ۱۲۵، ص ۱۲۱، ص ۱۳۱

مؤمن منتظر قدوم امام زمان - ارواحنا فداه - هر قدر حدت انتظار و امیدش زیادتر باشد، شور و شوق و آمادگی او زیادتر می‌گردد.

مقصود از حالت آمادگی، ورع و تقوا و تهذیب نفس از اخلاق پست و عادت دادن به اخلاق حمیده و نیکوست. تا از این راه به فوز زیارت مولایش مشرف و به دیدار جمال دل آرای او موفق شود.

چنان که ابی بصیر از امام صادق - علیه السلام - که فرمود: هر کس خوشحال است که از اصحاب امام زمان - علیه السلام - باشد باید منتظر باشد و از روی ورع عمل کند دارای محاسن اخلاق باشد. این چنین شخصی اگر بمیرد و امام زمان بعد از او ظاهر شود از نظر پاداش، اجر کسی را دارد که امام زمان - علیه السلام - را درک کرده است.

و مخفی نیست که درجات ثواب منتظر امام زمان - علیه السلام - به تناسب درجات انتظار شخص منتظر است.

ج) آثار انتظار فرج امام زمان (عج)

از نظر روانی امید در تمام جوانب زندگی مایه ایجاد دلگرمی و تشویق به کارهاست. و اصولاً هر کس که دنبال کاری می‌رود و هر زحمتی را متحمل می‌شود عاملش امید است. امید انسان را وادار به کار و دلگرم به فعالیت می‌نماید. اداری، بازاری، دانشجو، زارع، کشاورز، همه و همه در سایه امید به کار خود ادامه می‌دهند. اگر لحظه‌ای چراغ امید در دلها خاموش شود و جای آن را یاس و ناامیدی بگیرد تنبلی، بیکاری و دلسردی جانشین آن می‌شود. لذا در حدیث نبوی آمده است: «الامل رحمة لأمتي و لولا الأمل مار ضیت والدّة»

ولدّها، و لا غرس غارث شجرا».

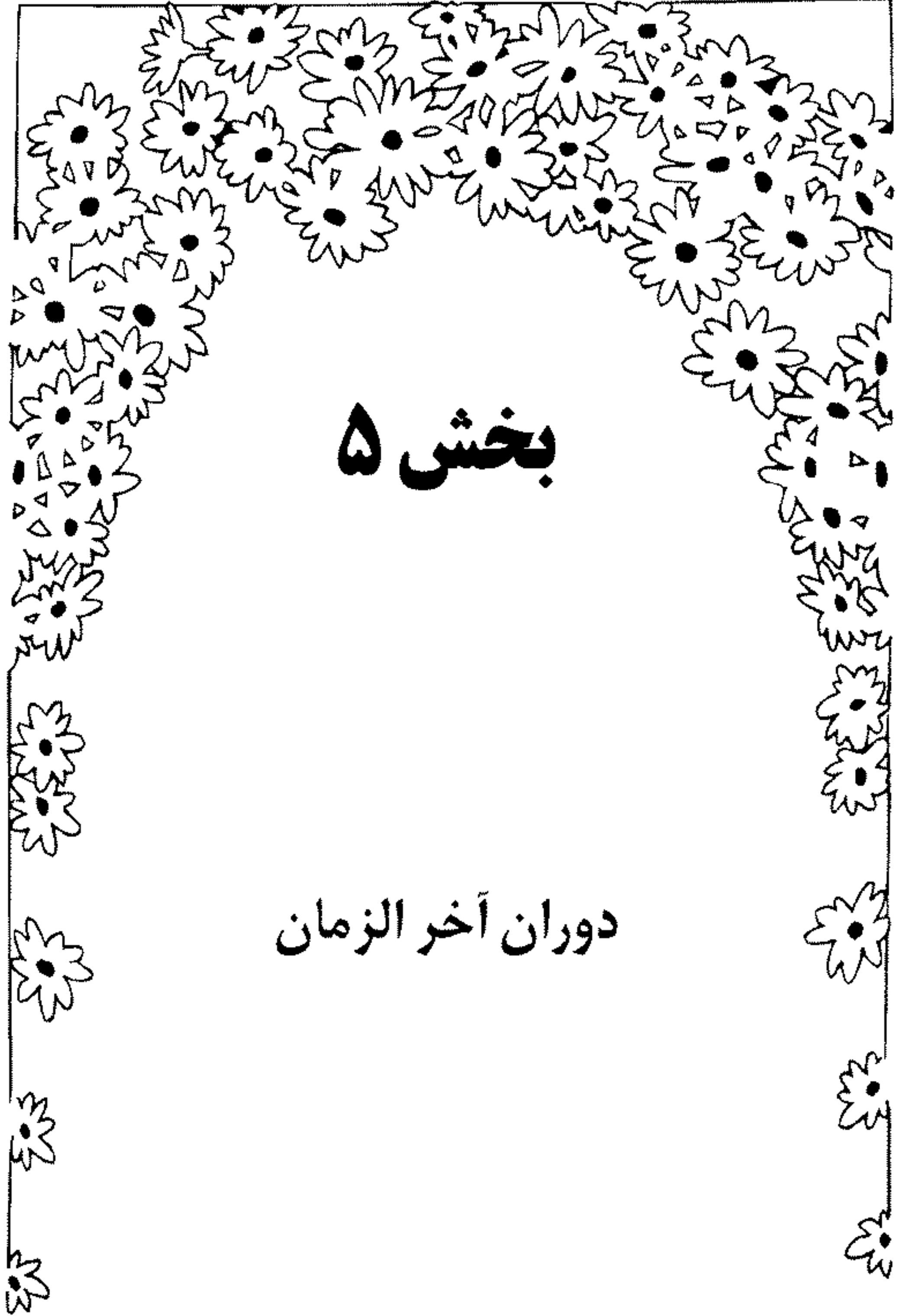
یعنی: امید، رحمتی است برای امت من که اگر نبود، هیچ مادری حاضر نبود حتی فرزندانش را شیر دهد. و هیچ دهقانی حاضر نبود درختی را بکارد).
انتظار به آینده بهتر، انسان را به زندگی دلگرم می‌نماید و باعث تلاش بیشتر می‌گردد.

به همین جهت خود انتظار فرج، یک نوع فرج و گشایش است که امام نیز می‌فرماید: «انتظار الفرّج من الفرّج»^(۱).

یعنی: انتظار فرج، گشایش است در زندگی.

بعلاوه انتظار آمدن امام زمان (عج) برای منتظر، حالت آمادگی بهتر ایجاد می‌کند و او را می‌سازد. چون شخصی می‌تواند خود را منتظر امام - علیه السلام - بداند که از نظر اخلاق و دین و تقوا و صفات برجسته انسانی و تهذیب نفس، ممتاز باشد.

به همین جهت است که ابوخالد کابلی از حضرت علی بن الحسین علیه السلام نقل می‌کند که حضرت فرمود: «غیبت دوازدهمین جانشین پیغمبر، طولانی خواهد شد. ابوخالد! کسانی که قائل به امامت آن آقا باشند و انتظار ظهورش را بکشند بهترین مردم هر زمانند، زیرا خداوند عزیز آن قدر به آنها عقل و فهم و درک عنایت فرموده که غیبت امام در نظر آنها چون زمان حضور وجود امام است. آنها در این زمان چون جنگجویان در مقابل پیغمبرند. واقعا آنها ارادت به ما دارند و شیعیان واقعی ما هستند و راهنمایان به سوی دین خدایند در پنهان و آشکار. و انتظار فرج از بزرگترین گشایشهاست»^(۲).

بخش ۵

دوران آخر الزمان

فصل ۱

□ علائم دوران آخر الزمان

۱- صورتها، صورت انسانی و دلها دل‌های شیاطین است.

رسول خدا ﷺ فرمود: زمانی می‌رسد که صورتها صورت انسانی است و دلها دل‌های شیاطین است. مثل گرگ‌های ضرر رساننده، خون ریزند. کارهای بدی که از آنها سر می‌زند اگر نهی کنی قبول نمی‌نمایند، اگر متابعت نمایی تو را به شک و ریب می‌اندازند. اگر خبری به آنها دهی تکذیب می‌کنند، اگر از آنها کناره‌گیری نمایی، غیبت نمایند. کارهای خوب پیش آنها بدعت و بدعت بین آنها سنت می‌باشد. شخص حلیم پیش آنها قطع کننده و بی وفاست، شخص بی وفا پیش آنها حلیم است. مومن بین آنها ضعیف و فاسق با شرافت است. بچه‌های آنها خبیث النفس و بد اخلاق و شرورند. زنهای آنها از فرط بد جنسی و خباثت و مکرو و حيله خسته کننده‌اند. بزرگهای آنها امر به معروف و نهی از منکر نمی‌کنند، پناه بردن به آنها باعث خاری و معذرت خواستن از آنها ذلت و طلب کردن از مال آنها گدایی است...^(۱)

۲- زمانی که پولهای آنها دینشان و شرف آنها متاعشان است.

رسول خدا ﷺ فرمود: زمانی فرارسد که شکمهای آنها خدایشان باشد و زنهای آنها قبله آنهاست، دینارهای آنها دینشان هست و شرف آنها متاعشان، باقی نمی‌ماند از ایمان مگر اسمش و نه از اسلام مگر رسمش و نه از قرآن مگر

۱- جامع الاخبار، الفصل ثامن والثلاثون، ص ۱۴۸

درسش، مسجدهای آنها آباد و قلبهای آنها خراب است...

۳- زمانی که خدا را اطاعت نکنند مگر در ماه مبارک رمضان

رسول خدا ﷺ فرمود: زود است زمانی بر امت من بیاید که علما را شناسند مگر به لباس خوب و قرآن را نمی شناسند مگر به صوت زیبا و خدا را عبادت نمی کنند مگر در ماه مبارک رمضان و...^(۱)

۴- زمانی که زنان آرایش نموده و خودشان را به نامحرم نشان می دهند.

امیرالمومنین علیه السلام فرمود: ظاهر می شود در آخر الزمان، نزدیک ظهور، که آن بدترین زمانهاست زنها عریان (بدون حجاب اسلامی)، بدون اجازه شوهر بیرون می روند در حالی که آرایش نموده اند و خودشان را به نامحرم ارائه می دهند (این گونه زنان) از دین خارج اند، در فتنه داخل می شوند، به سوی لذتها شتاب می کنند به سوی شهوترانی تمایل دارند، محرمات خدا را حلال می شمارند، مخلد در جهنم هستند که خلاصی ندارند.^(۲)

۵- زمانی که جوانان از ازدواج کردن فرار کنند

رسول اکرم ﷺ فرمود: بر امت من زمانی رسد که حلال شود در آن زمان، رهبانیت و زن نگرفتن...^(۳)

۶- زمانی که زنها تمکین از شوهر نمی کنند، خرج و مخارج آنها زیاد است که درآمد شوهر آنها کفاف زندگی را نمی دهد، آمار طلاق زیاد می شود.

امام صادق علیه السلام فرمود: زنها ملبس به لباس کفار، مزین به زینت جبارین می شوند و سوار به زین می شوند و تمکین از شوهر نمی کنند و وفا ندارند،

۲- من لا یحضره الفقیه ص ۳۱۱

۱- همان ص ۱۴۹

۳- عقود الجواهر ص ۳۸۲

کسب شوهرها در مخارج آنها کفاف نمی‌دهد از شوهرها طلاق می‌خواهند و مردها به مردها اکتفا می‌کنند و مردها به زنها و زنها به مردها شبیه می‌شوند...^(۱)

۷- زمانی که سنت، بدعت و بدعت، سنت شود

امام عسگری علیه السلام فرمود:... زمانی بر مردم می‌آید که چهره آنها باز و خندان و قلبهای آنها تاریک و گرفته است، سنت بین آنها بدعت و بدعت بین آنها سنت است، مؤمن بین آنها پست و فاسق بین آنها با وقار است...^(۲)

۸- زمانی که پدران واجبات الهی را به فرزندان یاد ندهند

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود:... وای بر فرزندان آخرالزمان از دست پدرانشان، سؤال کردند ای رسول خدا از دست پدرهای مشرکشان؟ حضرت فرمود: نه، بلکه از دست پدران مومنشان، زیرا آنها چیزی از واجبات خدا را به فرزندان یاد نمی‌دهند. و اگر فرزندان یاد بگیرند، پدران مانع می‌شوند. و راضی می‌شوند از آن اولاد به متاع کمی از مال دنیا، پس من از آنها دور هستم و آنها هم از من دور می‌باشند^(۳)

۹- زمانی که صدقه دادن را بر خود ضرر بدانند و مال الله را ندهند.

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: وقتی که امت من به پانزده خصلت عمل کردند بلا بر آنها نازل می‌شود.

وقتی که مال الله را برای زیاد شدن مال خودشان ندهند و امانت مردم را غنیمت شمارند و صدقه دادن را ضرر خود بدانند و مرد از زنش اطاعت کند و معصیت کند مادرش را و نیکویی کند رفیقش را و جفا کند پدرش را و صداها در

۲- همان

۱- سنینه النجاة، علائم الظهور

۳- جامع الاخبار فی باب الاولاد

مساجد بلند شود، از ترس و شر انسانی را احترام گذارند و انسان‌های رذل، بزرگ قوم شوند، مردها حریر پوشند و اخذ کنند زنان مغنیه و اسباب و وسائل موسیقی و میگساری نمایند و زنا زیاد شود، پس در این وقت منتظر باشید باد سرخ و فرورفتن به زمین و مسخ شدن و ظاهر شدن دشمن بر شما، پس از آن یار و یاور پیدا نکنید^(۱)

۱۰- عجم شیر مردان شجاعی

رسول خدا ﷺ فرمود: در آینده انبوهی از عجم در مقابل شما قرار گیرند پس خدا قرار می‌دهد آنها را شیرهایی که فرار نمی‌کنند، پس جنگ سختی با شما خواهند کرد و در غنیمت‌های شما تصرف نمی‌کند.^(۲)

۱۱- زنان، خود را شبیه مردان می‌کنند

رسول خدا ﷺ فرمود: زود است بیاید در امت من، مردانی که زنهایشان بر زین اسبها سوار شوند در حالی که خود را شبیه به مردان نموده‌اند^(۳)

۱۲- سختی دین داری

رسول خدا ﷺ فرمود: زمانی بر مردم می‌آید که صبر کنند بر دین خود، مانند کسی است که آتش سرخ شده را بر دست خود گرفته، این کنایه از سختی است^(۴)

۱۳- آرزوی مرگ

۱- وسائل، باب تحریم الغنا، ص ۵۶۶

۲- ملاحم، ص ۱۱۰ و کنز العمان، ج ۱۱، ص ۳۱۱۶۵

۳- نوادر الدهور، ج ۱، ص ۱۴۰

۴- جامع الاخبار

رسول خدا ﷺ فرمود: هر آینه زمانی می آید که مرد کنار قبر می آید و می گوید: کاش من به جای این مرده بودم، البته این حرف را نه از باب دوستی به خدا می گوید، بلکه از شدت بلائی است که به او روی آورد^(۱)

۱۴- پیروی از خواهشهای نفسانی و خواندن قرآن با ساز و آواز

رسول خدا ﷺ فرمود: زمانی بر امت من می آید که رای ها زیاد می شود و از خواهشهای نفسانی پیروی می کند و قرآن به صورت ترانه و آهنگ و آواز غنا خوانده می شود^(۲)

۱۵- تزلزل مردم در ایمان و اعتقادات

۱۶- زنهایی هستند که پوشیده اند با این که عریانند (لباسهای آنها بدن نما) جلب کنند مردان را به خودشان و خودشان به مردها تمایل دارند، این گونه زنها به بهشت وارد نمی شوند و بوی بهشت به مشامشان نمی رسد^(۳)

۱۷- زمانی که از علما فرار کنند

رسول خدا ﷺ فرمود: زود است زمانی بیاید بر امت من که از علما فرار نمایند همچون فرار کردن گوسفند از گرگ، وقتی که چنین شدند خداوند گرفتار فرماید آنان را به سه بلا.

اول، برکت را از مال آنها بر می دارد. دوم، بر آنها شخص بیدارگری را مسلط می گرداند. سوم، به هنگام مرگ در حالی که ایمان ندارند از دنیا می روند^(۴)

۱۸- صدای صیحه ای در نیمه ماه رمضان آید

۱- نوادرالدهور، ج ۱، ص ۱۶۵

۲- همان ص ۱۶۹

۳- مستدرک حاکم ص ۴۳۶ نقل از رسول خدا ﷺ

۴- جامع الاخبار ص ۱۳۹ و الجراید السبعة ص ۳۹

راوی از رسول خدا سؤال می‌کند یا رسول الله صیحه کدام است؟ حضرت فرمود: آن ندا (صیحه) در نیمه ماه رمضان است در روز جمعه وقت صبح... که هفتاد هزار نفر از ترس آن بیهوش و هفتاد هزار نفر ناشنوا می‌شوند (۱)

۱۹- بیهوش و ناشنوا شدن هزاران نفر از صدای صیحه

۲۰- بیرون آمدن یاران امام از شهر قم

امیر المومنین علیه السلام در جواب کسی که پرسید: در زمان نزول فتنه، سالم‌ترین و بهترین شهرها کدام است؟ حضرت فرمود: **فاسلم المواضع یومئذ قصبه قم...**

سالم‌ترین مواضع در آن هنگام، شهر قم است که بیرون می‌آید از آن یاران کسی که بهترین مردم است از جهت پدر، مادر، جد، جده، عمو و عمه و آن شهری است که زهرا نامیده شده و در آنجا جای پای جبرئیل است و آنجا جایی است که می‌جوشد از آن آبی که هر کس بنوشد از آن، از هر دردی ایمن شود و از آن آب سرشته شده گلی که از آن ساخته شده هیئت و شکل مرغ و از آن، غسل کند رضا علیه السلام و از آنجا بیرون می‌آید قوچ ابراهیم و عصای موسی و انگشتر سلیمان. (۲)

۲۱- دعوت مردم، توسط مردی از اهل قم.

از امام موسی بن جعفر علیه السلام روایت شده است که فرمود: مردی از اهل قم مردم را به حق دعوت خواهد کرد، عده‌ای با او جمع خواهند شد که در استحکام روح مانند پاره‌های آهن باشند نه بادهای وزنده که ایشان را بلغزانند و نه از جنگ،

۱- نوادرالدعوات، ج ۱، ص ۱۱۹

۲- نوادرالدعوات، ج ۱، ص ۳۵۷ و مهدی منتظر ص ۱۶۶ و تاریخ قم ص

ترس خواهند داشت و اینان بر خدا توکل می‌کنند و عاقبت برای متقین است^(۱)

۲۲- زمانی که خوردن مال یتیم حلال شود و ربا می‌خورند و کم می‌فروشند.

حضرت علی (عَلِيٍّ) فرمود: زمانی که... حلال می‌شمارند مال یتیم را و کم فروشی در مقدار و مبلغ می‌کنند و حلال می‌شمارند می‌خوارگی را و حلال می‌شود رشوه خواری به اسم هدیه و خیانت به اسم امانت...^(۲)

۲۳- زمانی که زنها مجالس لهو و لعب بگیرند.

رسول خدا (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فرمود: زود است بر امت من بیاید زمانی که...وای بر آنها از جزا دهنده روز قیامت، شفاعت من به آنها نمی‌رسد، کسی که به اعمال آنها راضی باشد و نهی نکند در روز قیامت پشیمان می‌شود و من هم از او بیزارم، در این هنگام زنها مجالس می‌گیرند و جمع می‌شوند در آن مجالس برای لهو و لعب و غیر رضای خدا و این اعمال از عجایب آن زمان است پس وقتی که این افراد را دیدید از آنها دور شوید و آنها را بترسانید، آنها با خدا و رسول خدا می‌جنگند و خدا و رسول خدا از آنها بیزار است.^(۳)

۲- بحار الانوار، علائم الظهور ص ۷۰

۱- مهدی منتظر ص ۱۱۳

۳- مستدرک حاکم ص ۴۸۷

فصل ۲

□ وظیفه ما در دوران غیبت حضرت مهدی (عج)

- ۱- کاری کنیم که یاد امام زمان (عج) در دلها زنده شود و همگان به آن حضرت توجه خاص داشته باشند
- ۲- خصایص و آداب و صفات آن حضرت را بشناسیم.
- ۳- علایم الظهور آن حضرت را دریابیم.
- ۴- زمانی که نام مبارک آن حضرت برده می شود رعایت ادب صورت پذیرد و وقتی نام قائم برده می شود قیام نماییم.
- ۵- از بردن نام اصلی آن حضرت که مطابق نام پیامبر اسلام است (م ح م د) خودداری شود
- ۶- به شدت نسبت به آن حضرت مهر ورزیم و عاشقانه او را دوست بداریم.
- ۷- از خداوند بخواهیم فرج او را هر چه زودتر برساند.
- ۸- به دیدار آن امام بسیار علاقه مند باشیم.
- ۹- فضایل و مناقب آن امام را متذکر گردیم.
- ۱۰- در مجالسی که ذکر فضایل و مناقب آن حضرت می نمایند شرکت نماییم.
- ۱۱- در فراق و جدایی او غمگین باشیم.
- ۱۲- در فضایل و مناقب او اشعار غزایی بسراییم.
- ۱۳- در فراق و دوری او محزون باشیم و گریه کنیم.
- ۱۴- در دوری آن حضرت دیگران را به گریه اندازیم.

- ۱۵- در فراق او خود را شبیه گریه کنندگان در آوریم.
- ۱۶- پیوسته برای سلامت او دعا کنیم که از شر شیاطین و جن و انس محفوظ باشد و از خداوند طلب تعجیل حضرت و ظفر و غلبه بر کفار و ظالمین را برای آن حضرت خواستن.
- ۱۷- تسلیم بودن و ترک عجله در ظهور ولی عصر (عج).
- ۱۸- به نیابت آن حضرت برای حفظ وجود پربرکت ایشان صدقه دهیم.
- ۱۹- به نیابت او حج به جای آوریم.
- ۲۰- هر روز به ویژه در پایان هر نماز با او تجدید بیعت کنیم.
- ۲۱- تضرع و مسئلت از خداوند منان به جهت حفظ ایمان و دین، از شبهات شیاطین و مشرکین و خواندن دعاهای وارده برای این کار از جمله دعای «اللهم عرفنی نفسک...»
- ۲۲- در هنگام شداید و مصائب و مشکلات، استمداد و استعانت از حضرت بنماییم.
- ۲۳- بر اذیت‌ها و تکذیب‌ها و بلاها صبر کنیم.
- ۲۴- دستورات مراجع تقلید که نایبان امام زمان [عج] هستند را اجرا نموده و به همه آنان احترام گذارد
- ۲۵- واجبات دینی خود را انجام دهیم و از گناهان دوری نماییم.
- ۲۶- همیشه به یاد امام زمان (عج) باشیم و نام او را بر زبان آوریم.
- ۲۷- منتظر قیام جهانی آن حضرت باشیم و تنها به او امید ببندیم.
- ۲۸- برای ظهور آن حضرت دعا کنیم و از خداوند بخواهیم که به آن حضرت فرمان قیام دهد تا ظلم و ستم را ریشه کن نماید.

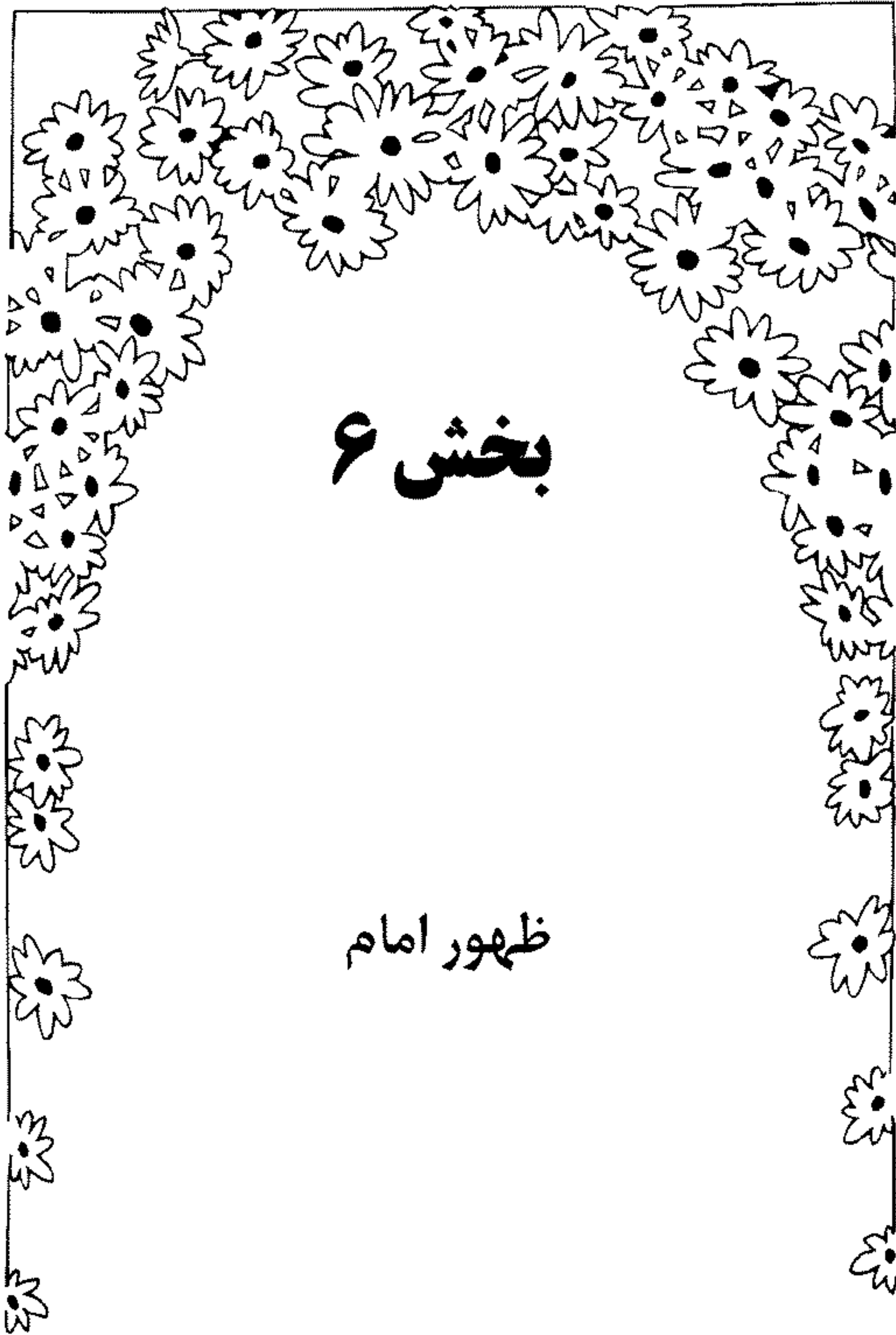
فصل ۳

□ علائم آخرالزمان از کلام رسول خدا ﷺ

رسول خدا ﷺ فرمود: ای سلمان، در زمانی که، علمای شما کم شوند، قاریان قرآن شما از میان بروند، زکات خود را ندهند، کارهای زشت خود را آشکار سازند، صدای شما در مساجد بلند شود و امور دنیا را بر امور آخرت اولویت دهید، دانش را زیر پا گذارید، دروغ بگویید، شیرینی گفتارتان غیبت باشد، آنچه که به دست می آورید حرام باشد، بزرگان شما به کوچکترهای شما رحم نکنند و کوچکتران احترام بزرگان را نگاه ندارند، از دین تنها لفظ آن را به زبان می آورید، هنگامی که نمازها را از اوقات خود به تاخیر بیندازند، شهوترانی و شهوتخواری پیشه گیرند، به پدران و مادران ناسزا گویند، مال حرام را غنیمت شمارند، زکات را زیان و ضرر بدانند، مرد از زنش اطاعت کند، به همسایه اش آزار رساند، پیوند خویشی را قطع کند، رحم بزرگان از میان برود، حیای کوچکتران کم شود، به نوکر و کلفت ستم کنند، از روی هوای نفس شهادت دهند، به ظلم حکم کند، مرد پدرش را لعنت کند و به بردارش حسد ورزد، و شرکاء در معاملات خود خیانت کنند، وفا کم شود، زنا شیوع یابد، مردان خود را با لباس زنان بیارایند، روسری حیا از سر زنها بر داشته شود، خود فروشی در دلها راه یابد، (مانند زهر که در بدنها رخنه کند)

کارهای خوب کم شود گناهان آشکار گردد، واجبات الهی از نظربیفتنند و با گرفتن، مال صاحبان مال را ستایش کنند، و ثروت را در راه خوانندگی صرف نمایند، سرگرم دنیا گردند، و از توجه آخرت باز مانند، تقوا کم و طمع زیاد شود

هرج و مرج پدید آید، مؤمنین خوار و اهل نفاق عزیز گردند، مساجد آنها با اذان گفتن آباد و دل‌های آنها از ایمان خالی باشد، قرآن را سبک شمارند و شخص با ایمان هر گونه خواری از آنها ببیند در آن اوقات می‌بینیم که چهره آنها چهره آدمی ولی دل‌هایشان، دل‌های شیاطین است، سخنان آنها از عسل شیرین‌تر و دل‌هایشان از حنظل تلخ‌تر است، آنها گرگانی هستند که لباس آدمی پوشیده‌اند، در آن موقع روزی نیست که خداوند به آنها فرماید: آیا از رحمت من مغرور شده‌اید؟ یا بر من جرأت پیدا کرده‌اید، آیا گمان کردید که شما را بیهوده آفریده‌ام و به سوی ما بازگشت نمی‌کنید، به عزت و جلال خودم سوگند، اگر به خاطر آنها که از روی اخلاص مرا عبادت می‌کنند نبود. به اندازه یک چشم بر هم زدن به کسانی که نافرمانی من می‌کنند مهلت نمی‌دادم.^(۱)

بخش ۶

ظهور امام

فصل ۱

□ زمان ظهور

۶۳ - در زمان ظهور، امام زمان (عج) بر کدام ضلع کعبه تکیه می‌زنند؟

در بین رکن و مقام

۶۴ - روز قبل از ظهور حضرت کجا تشریف دارند؟ و چه می‌کنند؟

حضرت تنها وارد خانه خدا می‌شوند و آن روز را به تنهایی به شب می‌رسانند. وقتی شب تاریک شد جبرئیل و میکائیل و صفوف ملائکه از آسمان نزد او فرود می‌آیند و جبرئیل به ایشان می‌گوید: ای آقای من سخنت روا و امرت جاری است، آن حضرت دست مبارک بر صورت خود می‌کشد و حمد خدا را می‌گوید.

۶۵ - در زمان ظهور جبرئیل، میکائیل و اسرافیل و ملائکه کجا قرار دارند؟

جبرئیل جلو، میکائیل طرف راست، اسرافیل طرف چپ و ملائکه‌های مقرب در مقابل روی آن حضرت هستند.^(۱)

۶۶ - در زمان ظهور حضرت، ارتباط مؤمنین در اقصی نقاط دنیا چگونه است؟

در آن زمان اگر مؤمنی در مشرق باشد، برادر دینی خود را در مغرب می‌بیند. و همچنین مؤمنی که در مغرب باشد برادر دینی اش را در مشرق می‌بیند.^(۲)

۶۷ - آیا در زمان ظهور همه پیروان، حضرت را می‌بینند؟

امام صادق (علیه السلام) فرمود وقتی قائم ما قیام فرماید خداوند به گوشها و

۲- بشارة الاسلام ص ۲۵۴ نقل از بحار الانوار

۱- بحار الانوار جلد ۱۳ ص ۱۹۰

چشمهای شیعیان ما نیرو و قوه‌ای می‌بخشد که بین آنها و حضرت واسطه‌ای نباشد، با شیعیان ما صحبت می‌کند و آنها هم می‌شنوند و به سوی آن حضرت نگاه می‌کنند در حالی که آن حضرت در مکان خودشان می‌باشند.^(۱)

۶۸- در زمان ظهور حضرت مهدی (عج) موجودات دیگر چه وضعیتی دارند؟

همه موجودات حتی درندگان زمین و هوا مطیع ایشان می‌شوند.^(۲)

۶۹- در زمان ظهور وضعیت «عاشقان مهدی» که بیمارند چگونه است؟

امام باقر (علیه السلام) فرمود: هر بیماری که قائم را درک کند، شفا می‌یابد. و هر

ضعیفی نیرومند می‌شود.^(۳)

۷۰- حضرت در زمان ظهور کجا ظاهر می‌شوند؟

در کعبه

۷۱- یاران حضرت چند نفرند؟

۳۱۳ نفر

۷۲- وقتی در کعبه ظهور می‌نمایند و تکیه به خانه کعبه می‌دهند چه

می‌فرمایند؟

أَنَا بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ. مِنْهُ بَقِيَّةُ اللَّهِ وَحُجَّتْ أُوهُهُ وَخَلِيفَةُ أُوهُهُ

شما

۷۳- وقتی حضرت جمله فوق را می‌فرماید مردم چه می‌گویند؟

عرض می‌کنند: السَّلامُ عَلَيْكَ يَا بَقِيَّةَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ.

۲- همان، ص ۱۱۵

۱- بحارالانوار ج ۱۳ ص ۱۸۷

۳- بشارة الاسلام ص ۲۴۳

فصل ۲

□ سیستم حکومتی امام مهدی (عج)

آنچه را که در ذیل می‌آید از روایات معتبر استفاده شده است.

- ۱- قانون اساسی در حکومت امام مهدی (عج) (قرآن مجید) است.
- ۲- به تمام برنامه‌های قرآن عمل می‌شود و حکمی معطل نمی‌ماند.
- ۳- عدالت و امنیت را در سر تا سر جهان گسترش می‌دهد.
در این زمینه پیامبر -صلی علیه و آله و سلم- فرمود:
(روز ظهور مهدی -علیه السلام- منادی ندا می‌کند که: ای مردم، امروز روز آزادی و عدالت است).^(۱)
- ۴- وحدت بشری را به معنای صحیح پیاده می‌کند.
- ۵- دنیا به منزله یک خانه در می‌آید و آن حضرت برای آن خانه چون پدری مهربان است.
- ۶- علم، تکمیل می‌گردد. چنان که از حضرت صادق -علیه السلام- نقل شده که فرمود: «علم، ۲۷ حرف است، تا زمان مهدی -علیه السلام- بیش از ۲ حرف کشف نمی‌شود؛ و لیکن آن حضرت از هر ۲۷ درجه از علوم جهان برای بشر پرده بر می‌دارد». ^(۲)
- ۷- علم و صنعت در خدمت رشد فضایل اخلاقی قرار می‌گیرد
- ۸- استعمار و بردگی را از بین می‌برد، چنانچه از پیامبر اکرم -صلی علیه و

۲- مهدی منتظر، ص ۲۶۸

۱- بحارالانوار، ج ۱۳

آله و سلم - نقل شده که فرمود: «در زمان مهدی بردگی و استعمار از میان می‌رود و همه مردم آزاد زندگی می‌کنند. دل‌های مردم از حسد و دروغ و کینه پاک می‌شود»^(۱)

۹- بیماران شفا پیدا می‌کنند

حضرت باقر - علیه السلام - فرمود: «هر کس قائم ما را ببیند اگر بیمار باشد شفا یابد. و اگر ضعیف باشد نیرومند گردد.»^(۲)

۱۰- تمام انسانها، توانگر و غنی می‌گردند و از نظر اقتصادی، کامل، به طوری که فقیر یافت نگردد.

پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله و سلم - فرمود: «تا فرصت دارید صدقه دهید. زیرا در حکومت مهدی روزی خواهد آمد که هر چه بگردید فقیری پیدا نکنید تا به او صدقه دهید.»

۱۱- زبان واحد بین‌المللی، همان زبان عربی است که همه به آن آشنا می‌شوند.

۱۲- حق هر کس به او داده می‌شود و به کسی ظلم نمی‌شود.

۱۳- زمین، تمام گنجهای خود را در دسترس حضرت قرار می‌دهد.

۱۴- یک دین در جهان باقی می‌ماند و همه به آن رو می‌آورند و آن اسلام است.

۱۵- همه دانشمندان از نقاط دور به خدمت آن حضرت می‌آیند، و او را در هر رشته حاکم‌تر از خود می‌بینند و علم و وجدان باعث اسلام آوردن آنها می‌شود.

۱۶- هیچ کس باقی نماند مگر آنکه برخاسته پیامبر ﷺ اعتراف

کند.

۱۷- درندگان، رام می شوند، و به کسی آزار نمی رسانند.

۱۸- از پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله و سلم - منقول است که: «در زمان

حکومت مهدی چنان به امت خوش می گذرد که هیچ گاه سابقه نداشته است»^(۱).

۱۹- اصول شرافت و مردانگی و انسانیت رشد پیدا می کند.

۲۰- عقلها تکامل پیدا می کند.

امام باقر - علیه السلام - می فرماید: اذا قام قائمنا وضع الله یده علی رؤوس

العباد فجمع بین عقولهم و کملت به احلامهم»^(۲).

یعنی: (وقتی امام عصر قیام نماید، دست رحمت و عنایت حق بر سر تمام

بشر گذارده می شود، پس عقلها متمرکز و قوی می شود و افکار و تدبیرات و

تفکرات کامل می گردد).

فصل ۳

□ منتظران ظهور چه باید بکنند؟

۱ - منتظران ظهور و عاشق اجرای عدالت، باید عدالت را ابتدا در مرحله

نفوس بشری مطرح کنند به طوری که هر نفسی و جانی باید عادل باشد و عدالت

را در ذات خود پدید آورد باشد که این مرحله را «عدالت نفسی» گویند. پس از آن

انسان، عدالت را برای همه جهان و همه چیزها حتی جانوران و گیاهان و دیگر

۱- بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۸۳ و ۸۸ و ۹۶ - ۲- اصول کافی، ج ۱، ص ۲۵

مظاهر طبیعت می خواهد که عدالت آفاقی گویند. مانع عدالت انفسی امیال و خواسته‌ها... و موانع عدالت آفاقی قدرتها و فسادها هستند.

۲ - منتظران ظهور باید بی اعتناء به فریاد بزدلان به سوی آینده با شکوه پیش روند و فضایل جنگاوران و پهلوانان را داشته باشند.

۳ - منتظر ظهور، نباید از حرکت‌های اصلاحی و حماسه‌های دینی و اجتماعی فرو گذار نماید باید در برابر هر ناحقی و هر ستمی و هر ستمگری مقاومت کند و زیر بار ذلت و بردگی و باطل و ستم و... نرود.

۴ - منتظر ظهور، باید مجهز به علم گردد که این انتظار غلبه حق بر باطل، غلبه داد بر بیداد غلبه بر جهل، غلبه بر بی دانشی.

۵ - منتظر ظهور باید خود را مجهز به نفوذ نماید که این انتظار علیه تقوی

برگناه

۶ - منتظر ظهور باید در نهضت‌های پاک و مقدس اعلام مشارکت نماید و با یاد تاریخ سراسر خون و حماسه سربازان فداکار تشیع، مشعل خونین مبارزات عظیم را بر سر دست حمل کند.

۷ - منتظر ظهور، بر هر چه عقیده دارد تعهد نیز دارد، منتظر اجرای عدالت هیچ وقت در برابر ناحق ساکت نمی نشیند.

۸ - منتظر ظهور، اهل سستی و سکون نیست اهل حماسه و اقدام است.

۹ - منتظر ظهور، در وقت شنیدن نام «قائم» به احترام امام قیام می نماید که این قیام به معنی آمادگی برای مبارزه و جهاد در راه تحکیم عدالت جهانی و حفظ حقوق انسانهاست.

۱۰ - منتظر ظهور، به هیچ وجه بدبین و بی رغبت به خدمات اجتماعی و

دل سرد از اقدام به کارهای عام‌المنفعه و نیکو نیست

۱۱ - منتظر ظهور، مردم را نسبت به آینده درخشان امیدوار نموده و نوید به اجرای احکام کامل عدالت اجتماعی و تأسیس حکومت اسلام به سرپرستی یک شخصیت خدا ساخته و بارز می دهد

۱۲ - منتظر ظهور، باید همیشه خود را نیرومند و مقتدر نشان دهد نه ضعیف و ذلیل

۱۳ - منتظر ظهور، باید توجه به مبدا عالم و خدای جهان و سرچشمه همه هستها و هستیها داشته باشد

۱۴ - منتظر ظهور، همواره چشم به راه فرجی است که به قدرت مطلقه الهی تحقق خواهد یافت. مهدی بنده، خدا خلیفه خدا، ولی خدا در زمین، که به قدرت خدا زنده است و مشغول عبادت خدا و غرق در خدا و واسطه گردان اوضاع جهان است.

و روزی به امر خدا برای استقرار بخشیدن به دین خدا و نجات جامعه بشری، ظاهر خواهد شد.

رسول خدا ﷺ فرمود: افضل اعمال امتی، انتظار الفرج من الله عزوجل

بهترین اعمال امت من، انتظار رسیدن فرج است از نزد خدای عزیز جلیل.^(۱)
حضرت علی علیه السلام فرمود: افضل عبادة المؤمن انتظار فرج الله. بهترین عبادات مؤمن، چشم به راه فرج خدایی داشتن است.^(۲)

۱۵ - منتظر ظهور، توجه به پیامبران و مکتب آنان و تجدید عهد با آنان و همچنین توجه به مقام هدایت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دارد و منتظر و چشم به راه کسی است که در او صفات و آثار پیامبران گردآمده است.

- ۱۶ - منتظر ظهور، می داند که با ظهور امام، آرمان جمیع پیامبران تحقق یافته و ندای توحید همه جا را فرا می گیرد
- امام صادق (علیه السلام) فرمود: هر کس که در حال انتظار ظهور حاکمیت دین خدا در گذرد، مانند کسی است که در خدمت قائم باشد و در خیمه آن... بلکه مانند کسی است که در رکاب پیامبر اسلام شهید شده باشد.
- ۱۷ - منتظر ظهور، امیدوار است که روزی احکام قرآن در سراسر جهان حاکمیت یابد و کتاب آسمانی برنامه زندگی انسان زمینی گردد.
- ۱۸ - منتظر ظهور، توجه به قرآن کریم دارد و از نورانیت آن استفاده می کند و برنامه های زندگی خود را بر مبنای احکام قرآن قرار می دهد.
- ۱۹ - منتظر ظهور، در عصر غیبت، راه امامان را می پیماید و از تعالیم و احکام آنان پیروی می کند.
- ۲۰ - منتظر ظهور، در قرار گرفتن در خط ائمه و دوستان و پیروان آنان سخت علاقه مند بوده و از دشمنان و مخالفان آنان و قرار گرفتن در خط مخالفان امامان تَبَرًا جسته و کناره گرفته است.
- منتظر ظهور، همیشه موضوع عدل و عدالت و جهانگیر شدن آن را جزء بدیهیات می شمارد و می داند پس از ظهور، جهان از عدل و داد پر می گردد.
- ۲۱ - منتظر ظهور، می داند که انسان با مرگ، هست می شود، از هستی مخلوط و ناقص و ناپایدار به هستی خالص و کامل و پایدار منتقل می گردد، از قطار سریع السیر زندگی در این جهان به ایستگاه رسیدگی به کارنامه دوران سفر پا می نهد و سپس وارد شهر جاودانه زندگی می شود.
- ۲۲ - منتظر ظهور، می داند که دوران حیات انسان یک کلاس است و یک امتحان، مرگ اعلام ختم جلسه امتحان است، رستاخیز، روز نمره خوانی و اعلام

نتیجه است.

۲۳ - منتظر ظهور، می داند با ظهور مهدی (عج) معارفی در این دنیا مطرح است که ستمگران کیفر می شوند ظالمان به سزای عمل خود می رسند مومنان عزیز می شوند و از رحمت الهی که سزاوار آنند می چشند.

۲۴ - منتظر ظهور، می داند با ظهور مهدی گروهی از پاکان و به جهان بر می گردند که این نشانه‌ای است برای قیامت کبری.

۲۵ - منتظر ظهور، می داند تا ظهور مهدی (عج) و برپایی حکومت عدل در جهان برپا نگردد عمر جهان به سر نمی رسد و قیامت بر پا نمی گردد.

۲۶ - منتظر ظهور، مواظب دین خود است و به دینداری و صحت اعمال خود می پردازد.

۲۷ - منتظر ظهور، از هر گونه سستی انحراف و فتور دوری می جوید.

۲۸ - منتظر ظهور، پارساست و خود را آن چنان که حضرت دوست دارد می سازد و آن گونه عمل می کند و خود را به آن حضرت و یاران ایشان نزدیک می نماید تا به لطف خداوند در زمره یاران آن حضرت باشد.

امام صادق (علیه السلام) فرمود: هر کس خوش دارد، در شمار اصحاب قائم باشد، باید چشم به راه باشد، و پارسایی پیش گیرد، و کردار باورها داشته باشد.

۲۹ - منتظر ظهور، متابعت عاشقانه از حق و رهبر حق و مخالفت خصمانه با ناحق و رهبر ناحق دارد.

۳۰ - منتظر ظهور، در اعتقادات صلابت خاصی دارد.

۳۱ - منتظر ظهور، در تبعیدها، زندانها، حماسه‌ها، آتشها و شعله‌ها و... یک شعار دارد. و آن پیروی از اهل بیت پیامبر راستین و دستورات آنان است.

۳۲ - منتظر ظهور، معتقد است که با امر به معروف و نهی از منکر احکام و

فرائض الهی برقرار می ماند و جامعه دینی از انحراف مصون می ماند و در این باره بی تفاوت نیست.

۳۳ - منتظر ظهور، باید دارای اخلاق اسلامی باشد.

امام صادق (علیه السلام) فرمود: هر کس خوش دارد در شمار اصحاب قائم باشد باید در عصر انتظار مظهر اخلاق نیک اسلامی باشد.

۳۴ - منتظر ظهور، باید با رفتار انسانی و اخلاق محمدی و صفات علوی و فضایل جعفری همواره مایه زینت و افتخار و آبروی ائمه طاهرین باشد نه مایه ننگ آنان.

۳۵ - منتظر ظهور، باید آمادگی نظامی و نیروی سلحشوری داشته باشد تا به هنگام طلوع طلائع حق به صف پیکار گران رکاب آن حضرت پیوندد و در آن نبرد بزرگ حق و باطل حماسه آفریند و کمک رساند و حضور فعال داشته باشد

۳۶ - منتظر ظهور، همیشه در علم و عمل می کوشد و می داند که معلم از کلاس بیرون رفته است و هر لحظه ممکن است برسد و او را در آن حال که هست ببیند... باید در حالی باشد که رضای کامل خاطر معلم را فراهم آورد.

۳۷ - منتظر ظهور، نگهبان دین خداست از همه جهت نگهبان دین فردی، اجتماعی و...

۳۸ - منتظر ظهور، تلاش می کند جان و دل نوباوگان و نوجوانان را با انوار مقدس احکام آشنا سازد.

۳۹ - منتظر ظهور، تلاش می کند تا جوانان و نوجوانان را از شبهات شیاطین پنهان و آشکار که تلاش می کنند آنان را نسبت به پایه های مسایل اعتقادی سست نمایند حفظ نمایند.

۴۰ - منتظر ظهور، هیچگونه دچار تردید نمی گردد و حق را تشخیص

می‌دهد و عمل به حق می‌نماید.

۴۱ - منتظر ظهور، بر حفظ اعتقاد صحیح و عمل صالح در مردم تلاش می‌نماید.

۴۲ - منتظر ظهور، در تحقق و گسترش عدل و احسان می‌کوشد و در روابط فردی و اجتماعی، در معاملات و حقوق و قوانین خود عدالت را عملی می‌سازد و رعایت عدل و داد را می‌نماید.

۴۳ - منتظر ظهور، در برابر هر پیشامدی پایدار است.

۴۴ - منتظر ظهور، عامل به آداب و احکام دینی است.

۴۵ - منتظر ظهور، ضمن تربیت نفس و خودسازی به زندگی دور از رفاه و تن آسائی یعنی زندگی ساده که با زندگی آن حضرت هماهنگی دارد تن می‌دهد.

۴۶ - منتظر ظهور، روح پارسایی، پایداری، زهد و بی‌نیازی، قدرت و مردانگی، شهامت و بی‌باکی، نظامیگری و سلحشوری را در خود تقویت می‌نماید

۴۷ - منتظر ظهور، نباید هیچگونه ضعف، سستی، امیال و علایقی که عشق به امام را کم می‌کند داشته باشد.

۴۸ - منتظر ظهور، از نظر قدرتهای ایمانی و روحی، نیروهای بدنی و سلاحی، تمرینهای عملی و نظامی، پرورشهای اخلاقی و اجتماعی و سازماندهیهای سیاسی و مرامی همیشه آماده است.

۴۹ - منتظر ظهور، همواره در سنگر مبارزه با تمایلات نفسانی، با سیستمهای تکلیفی بافتورهای موضعی، سنگر مبارزه با ذلت‌پذیری و استعمار زدگی، مبارزه با ستم و تبعیض و استثمار و انحراف مبارزه با زیر بار کفر رفتن و برده دیگران شدن و سلطه یهود و نصاری و ملحدان را پذیرفتن و فورت‌های

ناحق را تحمل کردن قرار دارند.

- ۵۰ - منتظر ظهور، درکار تشکیل حکومت حقه امام عصر عجله نمی‌کند، صبر پیشه می‌سازد و دوران غیبت را طولانی نمی‌شمارد
- ۵۱ - منتظر ظهور، نباید به نام صبر خواص اعتقادی و عملی و آمادگیهای نظامی و اقدامی را که در احادیث ائمه بر آنها تاکید شده است فراموش کند و از حالت حضور تکلیفی انتظار، به حالت غیابی تکلیفی درآید و ضد انتظار گردد، انسان نمی‌تواند به نام انتظار ظلم را که همیشه مبارزه با آن تکلیف است قبول کند و زیر بار ظالم و حکومت ظلم برود.
- ۵۲ - منتظر ظهور، نباید در فرا رسیدن ظهور شتاب نماید و بی‌تابی کند چون موجب می‌شود برخی از مردم که به حکمت غیبت و انتظار و اسرار الهی توجه ندارند دچار ناامیدی گردند.^(۱)

بزودی از این مولف به چاپ می‌رسد:

- ۱- راهنمای ارتباط زن و مرد، دختر و پسر
- ۲- وظیفه پدر و مادر نسبت به فرزند
- ۳- وظیفه فرزند نسبت به پدر و مادر
- ۴- نقش دعا در زندگی بشر
- ۵- چرا نماز می‌خوانیم
- ۶- ره سعادت
- ۷- سلامتی و سلامت انسان از دیدگاه ائمه اطهار علیهم السلام
- ۸- فریب خوردگان
- ۹- علل اختلافات خانوادگی را بهتر بشناسیم
- ۱۰- مصباح الفواد
- ۱۱- راهنمای مطالعه
- ۱۲- ضرب المثل‌های شیرین فارسی
- ۱۳- علائم الظهور المهدی (عج)
- ۱۴- فریاد عشق
- ۱۵- حکایات زنان
- ۱۶- مفسد اجتماع
- ۱۷- کشکول داوری
- ۱۸- حاضر جوابی
- ۱۹- کلید شادی
- ۲۰- لبخند عشق و زندگی
- ۲۱- داستان زنان و مردان
- ۲۲- کلید شادی (گلشن لطیفه‌ها)
- ۲۳- دوشیزگان
- ۲۴- ۷۰۷ معمای اسلامی
- ۲۵- ندای سعادت
- ۲۷- معمای زندگی
- ۲۸- همنشینی با کریم آل طه ﴿عَلَيْهِ السَّلَام﴾
- ۲۹- ۳۰۰۰ نکته در راهنمای ازدواج و بهشت زندگی

فهرست کتب منتشره فرهنگسرای المهدی

- ۱- سلوک سرخ ..... دکتر مهرداد ویس - چاپ اول
- ۲- سلوک سبز ..... دکتر مهرداد ویس - چاپ اول
- ۳- علی (عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ) از دیدگاه اهل سنت ..... محمد باقر یاورى - چاپ اول
- ۴- ارتباط با خدا ..... فرهنگسرای المهدی (عج) - چاپ اول
- ۵- دعای عرفه ..... فرهنگسرای المهدی (عج) - چاپ اول
- ۶- دعای جوشن کبیر ..... فرهنگسرای المهدی (عج) - چاپ دوم
- ۷- دعای ابو حمزه ثمالی ..... فرهنگسرای المهدی (عج) - چاپ دوم
- ۸- زیارت عاشورا ..... فرهنگسرای المهدی (عج) - چاپ اول
- ۹- اسرار خانه داری ..... مهری فتحی - چاپ پنجم
- ۱۰- آشپزی ایرانی - ذائقه ایرانی ..... مهری فتحی - چاپ اول
- ۱۱- اسرار تقویت حافظه ..... مهدی صادقی - چاپ دوم
- ۱۲- مراقبتهای بارداری ..... محسن کتایچی - چاپ سوم
- ۱۳- تغذیه مادران ..... محسن احمدی - چاپ دوم
- ۱۴- راهنمای مادران در تغذیه کودک ..... محسن احمدی - چاپ اول
- ۱۵- راز تندرستی با گیاهان داروئی ..... مجید حاتمی - چاپ پنجم
- ۱۶- راز سلامت و زیبایی مو با گیاهان داروئی ..... مجید حاتمی - چاپ پنجم
- ۱۷- راز زیبایی پوست با گیاهان داروئی ..... مجید حاتمی - چاپ پنجم
- ۱۸- راز درمان دردهای مفصلی با گیاهان داروئی ..... مجید حاتمی - چاپ پنجم
- ۱۹- رژیم سلامتی با سالادها ..... مجید حاتمی - چاپ دوم
- ۲۰- تقویت نیروی جنسی با گیاهان داروئی ..... مجید حاتمی - چاپ اول
- ۲۱- خواص میوه و گیاهان در درمان بیماریها ..... حسین غفرانی - چاپ دوم
- ۲۲- جوانان و تهاجم فرهنگی ..... مرضیه سادات بحرینی - چاپ اول
- ۲۳- اعتیاد و جوانان ..... امیر ملک محمودی - چاپ دوم
- ۲۴- عشقهای دروغین ..... امیر ملک محمودی - چاپ دوم
- ۲۵- پس از طلاق ..... امیر ملک محمودی - چاپ دوم
- ۲۶- عشقهای نافرجام ..... امیر ملک محمودی - چاپ دوم

- ۲۷- راهنمای استراکچر ..... ا. مرادی - ل. مرادی - ع. ر. بختیاری - چاپ دوم
- ۲۸- نوشیدنیهای گوارا ..... فلورا فروزنده - چاپ دوم
- ۲۹- اسرار و تعبیر خواب ..... محسن احمدی - ابوالفضل فقیهی - چاپ اول
- ۳۰- بسوی خوشبختی ..... علیرضا خاوری - چاپ اول
- ۳۱- ویتامینهای عشق و صمیمیت ..... استاد حلت - چاپ دوم
- ۳۲- اسرار قهرمانی ..... مهدی صادقی - چاپ دوم
- ۳۳- رموز زیبایی چهره با گیاهان دارویی ..... مجید حاتمی - چاپ اول
- ۳۴- درمان بیماریهای جنسی زنان با گیاهان دارویی .. مجید حاتمی - چاپ اول
- ۳۵- داروخانه طبیعی ..... مجید حاتمی - چاپ اول
- ۳۶- ویتامینهای موفقیت ..... سمیه نوروزی - چاپ اول

بزودی منتشر می‌شود:

- ۱- قلب علیل (با مقدمه آیه ... مکارم و علامه جعفری "ره") ..... محسن کتابچی
- ۲- امام حسین (علیه السلام) و کرامت نفس ..... محسن کتابچی
- ۳- مثنوی معنوی ..... بر اساس نیکلسون
- ۴- دیوان حافظ (در سه قطع) ..... —————
- ۵- تاریخ سازان ..... علیرضا خاوری
- ۶- اطلاعات عمومی ..... امیر ملک محمودی
- ۷- معراج السعادة ..... مهدی نراقی
- ۸- ۹ ماه مراقبت ..... نسیم مؤمنی
- ۹- دایرة المعارف رشته‌های ورزشی ..... مهدی صادقی
- ۱۰- پزشک یک دقیقه‌ای ..... محسن احمدی
- ۱۱- نشستی با کریم آل طه ..... داوری
- ۱۲- اسرار شب قدر ..... دکتر مهرداد ویس کرمی
- ۱۳- داستانهای شاهنامه (۷ جلدی) ..... عبدالعلی غفوری
- ۱۴- عاشقانه‌های شاهنامه ..... عبدالعلی غفوری